Taksat dhe ushqimi

Me anëtarësimin në NATO, Shqipëria e ka "të fituar" një luftë hipotetike ende pa nisur, në të njëjtin këndvështrim pa pasur politikat e duhura si në Bashkimin Europian në ushqim e bujqësi...

Faqe 7

Skema Kombëtare në bujqësi 2024 - mbështetje reale për fermerët

Faqe 5

Garantimi i Sigurisë Ushqimore dhe Fitosanitare, Performanca e Shqipërisë në Tregun Europian

Faqe 2

KESHILLI I AGROBIZNESIT SHQIPTAR

KËSHILLI I AGROBIZNESIT SHQIPTAR

AGROBIZNESI

BOTIM I KËSHILLIT TË AGROBIZNESIT SHQIPTAR

Adresa: Rruga "Mine Peza", Pallati 87/3, Hyrja 1, Kati i parë, Tel/ Fax: 2229445
E-mail: infokash@yahoo.com www.kash.org.al

FED invest
Rr. "Qemal Stafa", P. 9-katësh, Nr. 70, Kati 2, Pazari i ri, Tiranë.
Tel: +355 4 2 251 910 /911
Email: info@fedinvest.al
kontakt@fedinvest.al
www.fedinvest.al

15-ditëshi i dytë i muajit mars 2024

Viti i shtatëmbëdhjetë i botimit - Nr. 482
Çmimi 125 lekë

E përdyjavshme e pavarur

SKEMA KOMBËTARE E MBËSHTETJES NË BUJQËSI, 2024

KRITERET, PROCEDURAT DHE MËNYRA E ADMINISTRIMIT TË FONDIT TË PROGRAMIT PËR BUJQËSINË DHE ZHVILLIMIN RURAL

Hyn në fuqi udhëzimi me kriteret për përfitimin e subvencioneve direkte. Si do kryhen aplikimet në grup të fermerëve. Sivjet me skemën kombëtare të bujqësisë do të zbatohen 8 masa mbështetëse. Përfitues sipas masave mbështetëse mund të jenë fermerët individualë, grupet e fermerëve, personat fizikë, personat juridikë dhe SHBB-të

GOSP GLOBAL QUALITY AND STANDARDS PROGRAMME | ALBANIA

Programi Global Për Cilësi dhe Standarde

UNIDO
UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Sekretariati i Shtetit për Çështjet Ekonomike SECO

"Tranzicioni i gjelbër, mundësi për punësimin" - Ekspertët: Ka nevojë për programe arsimimi dhe kualifikimi profesional

Tranzicioni i gjelbër dhe investimet në energji të rinovueshme nuk janë vetëm sfidë, por edhe mundësi që duhet të shfytëzohen nga vendet e Ballkanit Perëndimor, përfshirë edhe Shqipërinë. Kjo në drejtim të hapjes së vendeve të punës...

Faqe 6

UNIDO

Garantimi i Sigurisë Ushqimore dhe Fitosanitare - Analiza e Refuzimeve Kufitare dhe Performanca e Eksporteve Ushqimore Shqiptare në Tregjet Ndërkombëtare (2010-2020)

Faqe 2

KËNDI I MBROJTJES INTELEGJENTE TË BIMËVE

Mbrojtja e mollës nga krimbi *(Cydia pomonella)*, me produkte bioteknike si feromonet çorientuese të çiftëzimit të fluturave

Prof. Ass. Enver Isufi, Agronom në Mbrojtjen e Bimëve dhe Bujqësinë Biologjike

Faqe 11

TEMA TË DITËS

- *"Subvencionimi i bujqve dhe bonuset për pensionistët s'mjaftojnë", Braçe: Duhet reformë, jo premtim elektoral* Fq.4
- *Programi i ri çon teknologjinë në fushat bujqësore* Fq.12
- *Gonxhe: Zejtaria, zanati i palëkundur* Fq.7
- *Toka bujqësore, dixhitalizohen 60% e regjistrave në 225 njësi administrative* Fq.12
- *Kalendari bujqësor, muaji prill 2024 - Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari* Fq.13

TAKIM

Dhoma Amerikane e Tregtisë organizon Forumin me Ministrin e Financave

Dhoma Amerikane e Tregtisë organizoi një forum me pjesëmarrjen e Drejtorëve Ekzekutivë (CEO) të anëtarëve të Dhomës dhe Ministrine Financave, z. Ervin Mete, që synon të nxisë...

AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE
DHOMA AMERIKANE E TREGTISË

Faqe 12

UNIDO

Garantimi i Sigurisë Ushqimore dhe Fitosanitare - Analiza e Refuzimeve Kufitare dhe Performanca e Eksporteve Ushqimore Shqiptare në Tregjet Ndërkombëtare (2010-2020)

Në zemrën e sfidave globale për zhvillimin industrial dhe integrimin në ekonominë botërore, qëndron nevoja për pajtueshmëri me standardet ndërkombëtare të cilësisë dhe sigurisë. Në këtë kontekst, Organizata e Kombeve të Bashkuara për Zhvillim Industrial (UNIDO) ka ndërmarrë një hapat të rëndësishme përmes zhvillimit të raportit në kuadër të Programit Global të Cilësisë dhe Standardeve (GQSP), një iniciativë mbështetur financiarisht nga Zvicra përmes Sekretariatit të saj Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SECO). Raporti i titulluar "Analiza e përputhshmërisë me standardet refuzimet në kufi në tregjet kryesore botërore" zbulon me një vështrim thellësor sfidat dhe mundësitë për produktet agroushqimore shqiptare në skenën ndërkombëtare. Fokusuar në pesë tregje kryesore ndërkombëtare - Australi, Kinë, Bashkimi Evropian (BE), Japoni, dhe Shtetet e Bashkuara (SHBA) - raporti përdor instrumentin SCA për të analizuar tendencat dhe modelet e refuzimeve të importit. Ky hulumtim i detajuar synon të ofrojë një bazë të dhënash për të kuptuar se ku dhe si produktet agroushqimore shqiptare përballen me sfida në pajtueshmëri me standardet ndërkombëtare, duke shërbyer si një udhërrëfyes për të ardhmen.

Objektivi kryesor i këtij raporti është të sigurojë njohuri të qarta mbi pengesat me të cilat përballet Shqipëria në tregtinë e saj agroushqimore, të tregojë rrugët për të përmbushur kërkesat e rregullores dhe të cilësisë ndërkombëtare, dhe të identifikojë hapat drejt një integrimi më të fortë në tregjet rajonale dhe globale. Standardet sanitare dhe fitosanitare janë kornizat ligjore dhe teknike që vendosin kriteret për të garantuar sigurinë dhe shëndetin e konsumatorëve. Përputhshmëria me këto standarde është e domosdoshme për produktet ushqimore dhe ushqimet për kafshët, si për tregun vendor, ashtu edhe për atë ndërkombëtar. Në rast se produktet refuzohen në kufi, shkaktojnë pasoja të mëdha dhe të kushtueshme për eksportuesit. Kostoja e këtyre refuzimeve përfshin humbjen e vlerës së mallrave, humbjen e kostove të transportit dhe sigurimit, duke lënë një pasojë serioze në bilancin e tyre financiar. Për më tepër, refuzimet dëmtojnë reputacionin e vendit eksportues dhe rrezikojnë të ulin besimin në cilësinë dhe sigurinë e produkteve të eksportuara, duke u rrezikuar konkurrencën afatgjatë në tregjet ndërkombëtare.

Eksportuesit janë të detyruar të ndërmarrin masa për të zvogëluar këtë rrezik. Ata mund të jenë të detyruar të ulin çmimin e mallit për të kompensuar humbjet potenciale dhe për të shmangur refuzimet në kufi. Në disa raste, ata mund të jenë të detyruar të bashkohen me listën e prodhuesve që përballen me kontrolle të përforcuara, si në rastin e eksporteve në Bashkimi Evropian, duke iu nënshtruar standardeve të rritura të sigurisë dhe cilësisë së produkteve. Kjo kërkon përpjekje të shtuar dhe kujdes të madh në të gjithë procesin e prodhimit dhe transportit të mallrave, për të siguruar përputhshmëri me standardet dhe për të ruajtur besueshmërinë e tyre në tregjet ndërkombëtare[1].

Rëndësia e Analizës së Refuzimeve Kufitare

Analiza e Shkallës Totale të Refuzimit (ARR) zbulon një aspekt thelbësor të performancës së eksporteve ushqimore të një vendi në tregjet ndërkombëtare. ARR, si një tregues, merr në konsideratë numrin vjetor të refuzimeve gjatë një periudhe të caktuar studimi, duke ofruar një pasqyrë të sfidave që eksportuesit përballen për të përmbushur standardet e sigurisë dhe cilësisë ndërkombëtare.

Pasqyra e ARR dhe Rritja e Refuzimeve

Rritja e numrit të refuzimeve mund të shërbejë si një sinjalizues i rritjes në volumin e eksporteve dhe/ose një tregues i mospërputhjes së produkteve me standardet dhe rregulloret e cilësisë. Kjo situatë shtron sfida të mëdha për eksportuesit, pasi refuzimet jo vetëm që shkaktojnë humbje financiare direkte, por gjithashtu mund të dëmtojnë seriozisht reputacionin e vendit eksportues në tregjet ndërkombëtare.

Diversiteti i Qasjeve të Inspektimit

Kur bëhet krahasimi i performancës së eksporteve të ushqimeve të Shqipërisë në tregje të ndryshme përmes ARR, një faktor kyç për t'u marrë në konsideratë është se çdo vend aplikon qasje të ndryshme për inspektimin e produkteve. Ky ndryshim në qasjet e inspektimit mund të influencojë në mënyrë të ndjeshme rezultatet e analizës së refuzimeve dhe sfidon përpjekjet për të pasur një vlerësim të drejtë dhe të barabartë të performancës së eksporteve.

Kufizimet dhe Kujdesi në Përdorimin e ARR

Megjithëse ARR ofron të dhëna të çmuara për të identifikuar disa nga shkaqet e mospërputhjes me standardet e sigurisë ushqimore, është thelbësore të tregohet kujdes dhe të kihet parasysh se ARR nuk është treguesi i vetëm i mospërputhjes. Produkte të caktuara që përjashtohen nga eksporti për shkak të mospërputhjes nuk përfshihen në të dhënat e refuzimeve kufitare, duke krijuar një pamje jo të plotë të sfidave. Prandaj, analiza e ARR duhet të konsiderohet si një pjesë e një seti më të gjerë të të dhënave dhe treguesve që ofrojnë një panoramë të plotë të sfidave dhe mundësive për eksportuesit në një kontekst global.

Përmbledhje e Performancës së Eksporteve Ushqimore Shqiptare (2010-2020)

Në dekadën e fundit, Shqipëria ka arritur të ruajë një nivel të qëndrueshëm të refuzimeve të eksporteve ushqimore dhe të ushqimeve për kafshë përkundrejt të rritjes së volumit të eksporteve. Kjo tregon një përmirësim të konsiderueshëm në përputhshmërinë me standardet e cilësisë dhe sigurisë së ushqimit. Të dhënat tregojnë një shpërndarje të refuzimeve ndërmjet tregjeve të ndryshme, ku Bashkimi Evropian (BE-28) dhe Kina përbëjnë pjesën më të madhe të tyre.

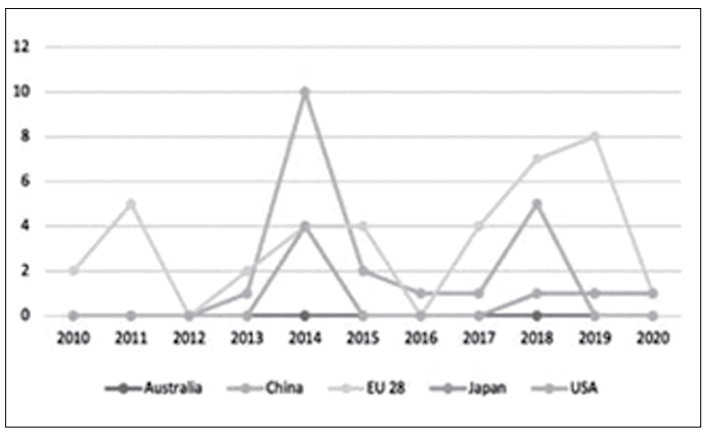

Figure 1. Evolucioni i ARR sipas tregut, 2010-2020

Analiza e Refuzimeve për Tregjet Ndërkombëtare

Tabela 1 përshkruan ndarjen e refuzimeve për tregjet ndërkombëtare gjatë periudhës 2010-2020. Nga të dhënat e paraqitura, duket se mbi gjysma e refuzimeve (58%) kanë ardhur nga tregu i BE-28, ndërsa Kina ka përbërë një pjesë të rëndësishme prej një të tretës (31%). Ky fakt është i rëndësishëm duke marrë parasysh se eksportet e produkteve agroushqimore me BE-në përbëjnë një përqindje shumë të lartë, 87% të totalit të eksporteve ushqimore nga Shqipëria. Ndërkaq, tregu amerikan ka mbuluar vetëm një pjesë të vogël të refuzimeve (11%). Kjo analizë bën të qartë se numri total i refuzimeve për eksportet ushqimore shqiptare ka qëndruar relativisht i qëndrueshëm gjatë periudhës, përjashtuar disa rritje në vitet 2014 dhe 2018.

Tabela 1. Numri total i refuzimeve të eksporteve shqiptare të produkteve ushqimore dhe ushqimet për kafshë HS1-23 gjatë 2010 - 2020

Markets	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total	%
Australia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0%**
China	0	0	0	1	10	2	1	1	5	0	0	20	**31%**
EU-28	2	5	0	2	4	4	0	4	7	8	1	37	**58%**
Japan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0%**
USA	0	0	0	0	4	0	0	0	1	1	1	7	**11%**
Total	2	5	0	3	18	6	1	5	13	9	2	**64**	**100%**

Trendet e Refuzimeve në Tregjet Evropiane dhe Kineze

Figura 2 ilustron trendet e refuzimeve për tregjet evropiane dhe kineze gjatë periudhës së studimit. Observohet një luhatje e ndjeshme, me kulme të qarta në vitet 2018 dhe 2019 për tregun evropian dhe në vitet 2014 dhe 2018 për atë kinez (Figura 2). Fatmirësisht, në vitin 2020, Shqipëria arriti të zvogëlojë numrin e refuzimeve nga tregu i BE-28, një sukses i rëndësishëm pasi ky treg mbetet importuesi ndjeshme të pjesëmarrjes së tij në totalin e refuzimeve gjatë kësaj periudhe (nga 100% në 2010 në 50% në 2020). Një shpjegim i mundshëm për këtë është se në vitin 2010, Shqipëria mund të mos kishte eksportuar produktet e saj ushqimore në tregjet e tjera, duke rezultuar në mungesë regjistrimesh për refuzime nga ato tregje. Nëse shohim në Figurën 3, vërejmë një kulm në përqindjen e refuzimeve totale nga tregu kinez në vitin 2016, ku Kina përfaqësonte 100% të refuzimeve atë vit.

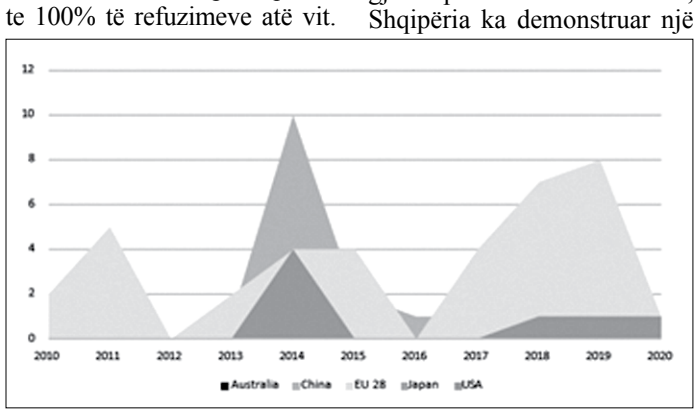

Figure 2. Numri global i refuzimit për të gjitha tregjet, 2010 – 2020

Megjithatë, aktualisht, numri i refuzimeve është shumë i ulët.

Në seksionet e mëtejshme të analizës sonë, do të shqyrtojmë më tej këto luhatje dhe do të përpilojmë të dhëna për të zbuluar nëse numri i lartë i refuzimeve lidhet me rritjen e eksporteve, ose nëse ka arsye të tjera që çojnë në një rritje të mospërputhjes me standardet e cilësisë dhe sigurisë së ushqimit. Duke marrë parasysh mungesën e refuzimeve të regjistruara për tregjet australianë dhe japonezë gjatë periudhës 2010-2020 për eksportet shqiptare të ushqimeve dhe ushqimeve për kafshët, ne nuk do të diskutojmë më për këto dy tregje. Në vend të kësaj, analiza jonë do të përqendrohet në tregjet evropiane, amerikane dhe kineze për të kuptuar më mirë dinamikën e refuzimeve në këto tregje.

Shkalla e Refuzimit për Njësi: Përmirësimi i Përputhshmërisë me Standardet Ndërkombëtare

Në dekadën e fundit, Shqipëria ka treguar përpjekje të konsiderueshme dhe sukses në përputhshmërinë me standardet ndërkombëtare të sigurisë dhe cilësisë së ushqimit, siç tregohet nga analiza e Shkallës së Refuzimit për Njësi (URR). Ky tregues, që llogarit numrin e refuzimeve për çdo 1 milion USD të eksporteve, ka ofruar një pasqyrë të qartë të sfidave dhe arritjeve të Shqipërisë në tregjet kyçe ndërkombëtare.

Performanca e Shqipërisë në Tregun Europian

Analiza e URR-së për Shqipërinë në tregun europian tregon një model të qëndrueshëm të përputhshmërisë. Me një URR mesatar prej 0,028 gjatë periudhës 2010-2020, Shqipëria ka demonstruar një aftësi të jashtëzakonshme për të mbajtur nivelin e refuzimeve relativisht të ulët. Kjo normë, që korrespondon me rreth tre refuzime për çdo 100 milionë USD të eksporteve në BE-28, është një dëshmi e përpjekjeve të Shqipërisë për të përmbushur standardet e larta evropiane të sigurisë dhe cilësisë së ushqimit.

Sfidat dhe Përmirësimet në Tregun Kinez

Në tregun kinez, Shqipëria ka hasur sfida të ndryshme. Nga një URR relativisht i ulët në fillim të dekadës, Shqipëria pësoi rritje të mëdha të URR-së në vitet 2014, 2015, dhe 2018, me kulme të theksuara që korrespondojnë me rritjen e numrit të përgjithshëm të refuzimeve. Këto kulme tregojnë sfidat në përputhshmërinë me rregulloret kineze të sigurisë ushqimore, duke theksuar një periudhë adaptimi për Shqipërinë si një eksportues relativisht i ri në këtë treg. Megjithatë, ky fenomen gjithashtu tregon përmirësimet

(Vijon në faqen 4)

STAFI I GAZETES

Kryetar i Bordit të Gazetës: Agim Rrapaj; **Bordi Drejtues: Zana Konini, Edmond Gjata, Flamur Lalo, Ago Nezha, Enida Shena,**
Design & Layout: Elvira Çako Çeku; Asistente: Rozi Martini; Adresa: Rr."Mine Peza", P. 87/3, Hyrja 2, Kati 1, **Tel./ Fax**: ++ 355 4 2229445:
Web site: www.kashalbania.org E-mail: infokash@yahoo.com Llog. Bank.: TIRANA. BANK: AL092061100400001003018261 00; INTESA: AL75208110080000001023231803

SUBVENCIONE

SKEMA KOMBËTARE E MBËSHTETJES NË BUJQËSI, 2024

KRITERET, PROCEDURAT DHE MËNYRA E ADMINISTRIMIT TË FONDIT TË PROGRAMIT PËR BUJQËSINË DHE ZHVILLIMIN RURAL

Hyn në fuqi udhëzimi me kriteret për përfitimin e subvencioneve direkte. Si do kryhen aplikimet në grup të fermerëve. Sivjet me skemën kombëtare të bujqësisë do të zbatohen 8 masa mbështetëse. Përfitues sipas masave mbështetëse mund të jenë fermerët individualë, grupet e fermerëve, personat fizikë, personat juridikë dhe SHBB-të

PËRDORIMI I FONDIT TË PROGRAMIT PËR BUJQËSINË DHE ZHVILLIMIN RURAL

Fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural për vitin 2024, zëri "Transfertë në buxhetet familjare" (llogaria ekonomike 606), të përdoret për masat mbështetëse, si më poshtë vijon:

Nr. i masës	Emërtimi i masës mbështetëse
1	Pagesa në vlerën deri në 10 000 (dhjetë mijë) lekë/krerë lopë për tufën bazë të matrikulluar (kafshët riprodhuese), për fermer/aplikant me jo më pak se 10 (dhjetë) krerë. Për pjesën mbi 50 (pesëdhjetë) krerë, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "Shoqëri të Bashkëpunimit Bujqësor (SHBB)".
2	Pagesa në vlerën deri në 1 200 (njëmijë e dyqind) lekë/krerë për tufën bazë të matrikulluar (kafshët riprodhuese), për fermer/aplikant me jo më pak se 100 (njëqind) krerë dele dhe/ose dhi. Për pjesën mbi 300 (treqind) krerë masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".
3	Mbarështim i bletarisë në vlerën deri në 1 000 (një mijë) lekë për zgjua, për fermer/aplikant me jo më pak se 50 (pesëdhjetë) zgjoje. Për pjesën mbi 150 (njëqind e pesëdhjetë) zgjoje, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".
4	Pagesa në vlerën deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë për ha për sezon dhe jo për më shumë se 2 sezone, për kultivimin e perimeve, rrushit për tavolinë në serra dhe/ose luleshtrydhe në tunele plastike për fermer/aplikant me sipërfaqe të mbjellë jo më pak se 1 (një) ha. Për sipërfaqen mbi 5 (pesë) ha, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".
5	Pagesë për kultivimin e bimëve mjekësore e aromatike në vlerën deri në 30 000 (tridhjetë mijë) lekë/ha, për fermer/aplikant me sipërfaqe të mbjellë jo më pak se 1 (një) ha. Për sipërfaqen mbi 10 (dhjetë) ha, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".
6	Fermat organike për periudhën në kalim, vitin e parë, në vlerën 100 000 (njëqind mijë) lekë, në vitin e dytë 150 000 (njëqind e pesëdhjetë mijë) lekë, vitin e tretë 150 000 (njëqind e pesëdhjetë mijë) lekë dhe 200 000 (dyqind mijë) lekë për fermë të certifikuar.
7	Implementimi dhe certifikimi global GAP, përfshirë mbulimin e kostove të analizave të produkteve, në perime, fruta, rrush, ullinj, agrume dhe kultura të ţera bujqësore të certifikueshme, në masën 50 (pesëdhjetë) % të vlerës totale të faturës tatimore: i. por jo më shumë se 175 000 (njëqind e shtatëdhjetë e pesë mijë) lekë, për sipërfaqe jo më pak se 1 (një) ha për certifikim individual; ii. por jo më shumë se 500 000 (pesëqind mijë) lekë, për sipërfaqe jo më pak se 3 (tre) ha në ambiente të mbrojtura dhe jo më pak se 10 (dhjetë) ha në fushë të hapur, për certifikim në grup me minimum 10 (dhjetë) fermerë të përfshirë; iii. por jo më shumë se 700 000 (shtatëqind mijë) lekë, për sipërfaqe jo më pak se 15 (pesëmbëdhjetë) ha në ambiente të mbrojtura dhe jo më pak se 30 (tridhjetë) ha në fushë të hapur, për certifikim në grup me minimum 20 (njëzet) fermerë të përfshirë.
8	Mbështetje për naftën për punimet e mekanizuara në bujqësi.

KRITERE TË PËRGJITHSHME TË PËRFITIMIT

1. Aplikanti duhet të jetë shtetas shqiptar ose person juridik ku të paktën njëri prej ortakëve/aksionerëve është shtetas shqiptar;
2. Përfitues sipas masave mbështetëse mund të jenë fermerët individualë, grupet e fermerëve, personat fizikë, personat juridik, dhe SHBB;
3. Fermerët individualë të jenë të pajisur me NIPT-in e fermerit me status aktiv;
4. SHBB-të, personat fizikë dhe juridikë të jenë të pajisur me NIPT/NUIS me status aktiv;
5. Në rastin kur fermeri individual është pjesë e aplikimit si "grup fermerësh" të jetë i pajisur me NIPT-in e fermerit me status aktiv;
6. Kur fermeri aplikon si pjesë e një "grupi fermerësh", nuk mund të aplikojë edhe si fermer individual apo edhe në grupe të tjera fermerësh, për të njëjtën masë mbështetëse;
7. "Grupi i fermerëve" mund të krijohet nga fermerë individual, persona fizikë dhe /ose juridikë. Anëtarët e grupit përfitojnë pagesën në numrin e llogarisë bankare të secilit prej tyre;
8. "Grupi i fermerëve" krijohet brenda kufjive administrativ të një bashkie;
9. Numri minimal i anëtarëve të "Grupit të fermerëve" nuk duhet të jetë më i vogël se 7; Përjashtimishsht për masën mbështetëse nr. 4, grupi i fermerëvë përbëhet nga jo më pak se 4 anëtarë;
10. Në rastin kur një apo më shumë anëtarë të "Grupit të fermerëve", pas kontrollit administrativ të dokumentacionit apo verifikimit në terren, rezulton se nuk përmbushin kriteret e përfitimit të masës përkatëse, nuk përfitojnë mbështetje as anëtarët e tjerë të grupit;
11. Për masat mbështetëse nr. 1-7, përfituesi të këtë bërë "shlyerjen koherente të sigurimeve shoqërore";
12. Faturat për masat mbështetëse në përputhje me kriteret përkatëse, duhet të jenë të lëshuara gjatë periudhës 2023-2024;
13. Financimi i shumës së përfituar bëhet në bankat e nivelit të dytë. Formulari i aplikimit përmban rubrikën për llogarinë bankare të përfitues-it, e cila plotësohet që në momentin e aplikimit;
14. I gjithë dokumentacioni i kërkuar të jetë në gjuhën shqipe ose në rast se është në gjuhë të huaj të jetë i përkthyer nga një përkthyes i autorizuar dhe i vërtetuar nga noteri;
15. Të gjithë aplikantët me status fermer ose person fizik/juridik që kryejnë aktivitet për prodhimin bujqësor dhe blegtoral, para përfitimit duhet të plotësojnë/përditësojnë Regjistrin e Fermës.

Kriteret e përcaktuara në pikat më siper, vërtetohen nga ndërveprimi me regjistra të tjerë elektronik në formën e aplikimit dhe në sistemin elektronik ku trajtohen aplikimet.

INFORMACION I PËRGJITHSHËM PËR APLIKIMIN

a. Informacioni i nevojshëm për mënyrën e aplikimit, kriteret e përfitimit dhe procedimit deri në përfitimin e mbështetjes financiare gjendet pranë Agropikave, pranë Agjencive Rajonale të Ekstensionit Bujqësor, Zyrave Qendrore të AZHBR si dhe në faqen e saj të internetit: www.azhbr.gov.al

b. Aplikimet për të gjitha masat do të bëhen nga data 27.3.2024 deri më 19.4.2024.

c. Aplikimet do të bëhen on-line.

d. Aplikimi on-line është i mundshëm përgjatë 24 orëve, nga ora 08:00, e datës së hapjes deri në orën 24:00, të datës së përfundimit të periudhës së aplikimit.

e. Aplikimi on-line do të bëhet nga aplikanti në portalin e-Albania". Aplikantët kur e kanë të nevojshme gjatë procesit të aplikimit asistohen online, nëpërmjet numrit jeshil 08008383, nga specialistët e Agropika-ve dhe të Agjencive Rajonale të Ekstensionit Bujqësor.

f. Lista e Agropikave dhe Zyrave të Bujqësisë ku fermerët asistohen për aplikimin online gjendet në Aneksin 1.

g. Përfitues për masat mbështetëse mund të jenë fermerë individual, grup fermerësh, persona fizik, juridik, SHBB.

h. Procedura e aplikimit nga portali e-Albania, përfundon me dërgimin me sukses të formatit elektronik të formularit të aplikimit.

Renditja e aplikimeve bëhet automatikisht nga sistemi në rang kombëtar dhe për çdo masë mbështetëse.

DOKUMENTACIONI QË GJENEROHET NGA REGJISTRAT ELEKTRONIK DHE MODULI I PUNONJËSVE QEVERITAR

1. Formulari i aplikimit për masën mbështetëse përkatëse.
2. Të dhënat e kartës së identitetit të aplikantit.
3. Dokumenti që vërteton statusin e aplikantit (fermer, person fizik/juridik, SHBB).
4. Konfirmimi që aplikanti (ortakët, përfaqësuesi ligjor, anëtarët e SHBB) nuk janë debitorë ndaj AZHBR, MBZHR apo Tatimeve.
5. Dokumenti për "shlyerjen koherente të sigurimeve shoqërore".
6. Leje apo licenca për masat përkatëse, sipas legjislacionit në fuqi;
7. Regjistri elektronik i blegtorisë (RUDA) dhe bletarisë.
8. Dokumentin e regjistrimit në Qendrën Kombëtare te Biznesit.

Aplikantët, për masat mbështetëse për të cilët ndonjë dokument nuk arrihet të gjenerohet nga regjistrat zyrtarë apo nuk plotësojnë kriteret e përfitueshmërisë, informohen nëpërmjet listës së aplikimeve të kualifikuara.

Dorëzimi i dokumentacionit për masat mbështetëse, bëhet në Agropikën më të afërt ose në zyrat qendrore të AZHBR-së fizikisht, me Postë ose nëpërmjet sistemit e-Albania..

Afati i fundit i dorëzimit të dokumentacionit është 20 ditë kalendarike pas publikimit së listës së aplikantëve të kualifikuar, në faqen zyrtare: www.azhbr.gov.al.

Mosplotësimi i kritereve të përfitueshmërisë brenda afatit të përcaktuar, është kriter skualifikimi.

KRITERET SPECIFIKE DHE DOKUMENTACIONI I NEVOJSHËM PËR MASAT MBËSHTETËSE

Masa 1. Pagesa në vlerën deri në 10 000 (dhjetë mijë) lekë/krerë lopë për tufën bazë të matrikulluar (kafshët riprodhuese), për fermer/aplikant me jo më pak se 10 (dhjetë) krerë.

Për pjesën mbi 50 (pesëdhjetë) krerë, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "Shoqëri të Bashkëpunimit Bujqësor (SHBB)".

i. Kriteret specifike për masën

Përfitues të mundshëm: Fermerë individual, grup fermerësh, SHBB, person fizik ose juridik.

a. Aplikanti duhet të ketë NIPT aktiv. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh, aplikimi quhet i vlefshëm vetëm nëse të gjithë anëtarët e grupit kanë NIPT me status aktiv.

b. Aplikanti (fermer individual/grup fermerësh) duhet të ketë në tufën bazë jo më pak se 10 (dhjetë) krerë lopë, të matrikulluara.

c. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë marrëveshje dakordësie/bashkimi të anëtarëve të grupit të fermerëve, e cila ngarkohet në sistem në momentin e aplikimit. Në marrëveshje përcaktohet numri total i krerëve për çdo anëtar dhe si grup, si dhe përfaqësuesi i grupit që bën aplikimin.

d. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë kontratë për shitjen e qumështit, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të qumështit;

Kontrata parashikon që sasia e qumështit të shitur të jetë jo më pak se 30% të prodhimit që realizon grupi (bazuar në rendimentin mesatar në shkallë qarku, me referencë të dhënat e INSAT). Çdo anëtar i grupit të dorëzojë në AZHBR jo më pak se një faturë/autofaturë shitje të qumështit. Sasia e qumështit e pasqyruar në të gjithë faturat e dorëzuara nga grupi i fermerëve të jetë jo më pak se 30% të prodhimit vjetor.

e. Kafshët e tufës bazë duhet të jenë të regjistruara në sistemin e identifikimit dhe regjistrimit të kafshëve- RUDA.

f. Përfituesi nuk duhet të jetë debitor ndaj MBZHR dhe AZHBR.

ii. Dokumentacioni që dorëzohet nga aplikanti, pas përfshirjes në Listën e të kualifikuarve

a. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit.

Në rastin e aplikimit si grup fermerësh:

b. Marrëveshja e dakordësisë/bashkimit të anëtarëve të grup fermerëve, e nëshkruar sipas marrëveshjes tip në Aneksin 2 (M 1-3), siç është ngarkuar në sistem në momentin e aplikimit.

c. Kontrata për shitjen e qumështit, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të qumështit, sipas Aneksit 3.

Aplikanti të dorëzojë dokumentacionin, përfshirë edhe atë të specifikuar në listën e të kualifikuarve, pranë Agropikës më të afërt ose zyrës qendrore të AZHBR-së, brenda 20 ditë kalendarike pas publikimit të saj.

iii. Dokumentacioni i dorëzuar në momentin e verifikimit

a. Fatura/autofatura të shitjes së qumështit për secilin nga anëtarët e grupit.

b. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit, nëse nuk është dorëzuar më parë.

Masa 2. Pagesa në vlerën deri në 1 200 (njëmijë e dyqind) lekë/krerë për tufën bazë të matrikulluar (kafshët riprodhuese), për fermer/aplikant me jo më pak se 100 (njëqind) krerë dele dhe/ose dhi.

Për pjesën mbi 300 (treqind) krerë masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".

i. Kriteret specifike për masën

Përfitues të mundshëm: Fermerë individual, grup fermerësh, SHBB, person fizik ose juridik.

a. Aplikanti duhet të ketë NIPT aktiv. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh, aplikimi quhet i vlefshëm vetëm nëse të gjithë anëtarët e grupit kanë NIPT me status aktiv.

b. Aplikanti (fermer individual/grup fermerësh), duhet të ketë në tufën bazë jo më pak se 100 krerë dele dhe/ose dhi, të matrikulluara.

c. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë marrëveshje dakordësie/bashkimi të anëtarëve të grupit të fermerëve, e cila ngarkohet në sistem në momentin e aplikimit. Në marrëveshje përcaktohet numri total i krerëve për çdo anëtar dhe si grup, si dhe përfaqësuesi i grupit/subjektit që bën aplikimin.

d. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë kontratë për shitjen e qumështit, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të qumështit;

Kontrata parashikon që sasia e qumështit të shitur të jetë jo më pak se 30% të prodhimit që realizon grupi (bazuar ne rendimentin mesatar në shkallë qarku, me referencë të dhënat e INSAT). Çdo anëtar i grupit të dorëzojë në AZHBR jo më pak se një faturë/autofaturë shitje të qumështit. Sasia e qumështit e pasqyruar në të gjithë faturat e dorëzuara, nga grupi i fermerëve të jetë jo më pak se 30% të prodhimit vjetor.

e. Kafshët e tufës bazë duhet të jenë të regjistruara në sistemin e identifikimit dhe regjistrimit të kafshëve- RUDA.

f. Përfituesi nuk duhet të jetë debitor ndaj MBZHR dhe AZHBR.

(Vijon në faqen 10)

TEMA TË DITËS

"Subvencionimi i bujqve dhe bonuset për pensionistët s'mjaftojnë", Braçe: Duhet reformë, jo premtim elektoral

Deputeti Erion Braçe ditën e sotme në Kuvend ka folur për buxhetin e shtetit, ku sipas tij edhe pse shifrat janë për t'u vlerësuar, ai ka edhe disa rezerva.

Sipas Braçes qeveria duhet të shpenzojë para sepse subvencionimi i bujqve dhe fermerëve dhe bonuset e pensionistëve nuk mjaftojnë. Ai kërkon reformë dhe jo premtime elektorale.

"Unë prisja të flisnim për buxhetin, por po flitet për portin e Durrësit. Tani ka ardhur koha të flasim për buxhetin. Në aspektin formal, shifrat janë për t'u vlerësuar. Kam këto rezerva në buxhet, nuk kam besim se çmimet referuese do të zgjidhin evazionin gjigant në sektorin e turizmit. Sektori i turizmit na ka krijuar hapësirë të madhe të prodhimit këtu në vend. Keq më vjen më datë 27 hapet skema e subvencionimit, por ata para janë pak, nuk mjaftojnë.

Unë mezi pres që qeveria ta mbaj fjalën për të rritur subvencionin për të gjithë bujqit dhe blegtorët. Vazhdojmë të kemi import të ushqimeve dhe shqiptarët ushqehen shtrenjtë, edhe këtë duhet ta shohim. Indeksimi dhe bonusi për pensionistët nuk mjaftojnë, ka ardhur koha për një reformë, jo premtime elektorale, përndryshe do dal atje të them ju nuk rrisni pensionet. Duhet një skemë. Dhe e fundit që kam, i lutem qeverisë shpenzoni paratë që keni në buxhet, sepse vetëm ekonomia ka nevojë, por edhe publikisht të gjithë që janë në këtë sallë kanë nevojë për investime në zonat e tyre elektorale", tha Braçe.

21 Marsi, Dita Ndërkombëtare e Pyjeve

Sot shënohet Dita Ndërkombëtare e Pyjeve, e caktuar me rezolutë të posaçme nga ana e Asamblesë së Përgjithshme të OKB-së më 28 nëntor të vitit 2012.

Kjo ditë u vendos për të rritur ndërgjegjësimin e njerëzve për rëndësinë e të gjitha llojeve të pyjeve dhe pemëve jashtë pyjeve.

Pyjet mbulojnë një të tretën e masës tokësore të globit dhe kanë një funksion thelbësor për të mirën e gjithë njerëzimit.

Rreth 1.6 miliardë njerëz, përfshirë edhe mbi 2000 komunitete indigjene, varen tërësisht nga pyjet. Këto të fundit janë ekosistemet biologjikisht më të ndryshme në tokë dhe strehojnë mbi 80% të specieve të kafshëve, pemëve dhe insekteve.

Pyjet kanë një rol kyç në betejën e njerëzimit për t'iu përshtatur ndryshimeve klimatike. Ato balancojnë oksigjenin, dioksidin e karbonit dhe lagështinë e ajrit. Pyjet mbrojnë burimet e ujit që mundësojnë furnizimin me mbi 75% të ujit të pijshëm.

Ministria e Turizmit dhe e Mjedisit e ka shpallur 2024 – Vitin e Pyjeve, i cili ka në fokus ndërgjegjësimin dhe informimit e publikut për mbrojtjen e mjedisit dhe pyjeve.

Ndërkohë sot Administratat e Zonave të Mbrojtura në të gjithë vendin po zhvillojnë aksione për mbjellje fidanësh, në të cilat nuk mungojnë dashamirë të natyrës, komuniteti dhe fëmijë të grupmoshave të ndryshme.

Libri "Sekretet e përpunimit të qumështit", promovohet në Universitetin Bujqësor

Në Universitetin Bujqësor të Tiranës u promovua këto ditë libri "Të fshehtat e teknologut-sekretet e përpunimit të qumështit".

Takimi me autorin, inxhinierin teknolog nga Durrësi, Nazif Tivari, u ndoq me shumë interes nga studentë e pedagogë, si dhe nga teknologë e përpunues që punojnë drejtpërdrejt në fabrika të përpunimit të qumështit etj.

Në fjalën e tij rektori i UBT, prof. dr. Fatbardh Sollaku, vlerësoi punën shkencore dhe kontributin e inxhinier Nazif Tivarit, "Mjeshtër i Madh".

Mbi aktivitetin 50-vjeçar të inxhinier teknolog Nazif Tivari foli zv/dekania e Fakultetit të Bioteknologjisë, prof. ass. dr. Anila Kopali, e cila vuri në dukje kontributin drejtpërdrejtë në prodhim të inxhinier Tivarit.

Ajo nënvizoi edhe vlerat e vetë librit si një manual për teknologët e punonjësit, që merren me përpunimin e qumështit.

Inxhinier Tivari për disa vite theksoi ajo, ka qenë dhe lektor i jashtëm i Universitetit Bujqësor të Tiranës, duke i përcjellë studentëve dijet teorike dhe përvojën praktike në përpunimin e qumështit e prodhimin e nënprodukteve të tij.

Mbi kontributin e inxhinier Nazif Tivari foli dhe prof. dr. Kapllan Sulaj, dekan i Fakultetit të Bioteknologjisë, Agim Rrapaj, kryetar i Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar, etj.

Inxhinier Nazif Tivari foli mbi përmbajtjen e librit dhe vlerat e tij në përdorim për të gjithë punonjësit që operojnë në fushën e përpunimit të qumështit.

Garantimi i Sigurisë Ushqimore dhe Fitosanitare - Analiza e Refuzimeve Kufitare dhe Performanca e Eksporteve Ushqimore Shqiptare në Tregjet Ndërkombëtare (2010-2020)

(Vijon nga faqja 2)

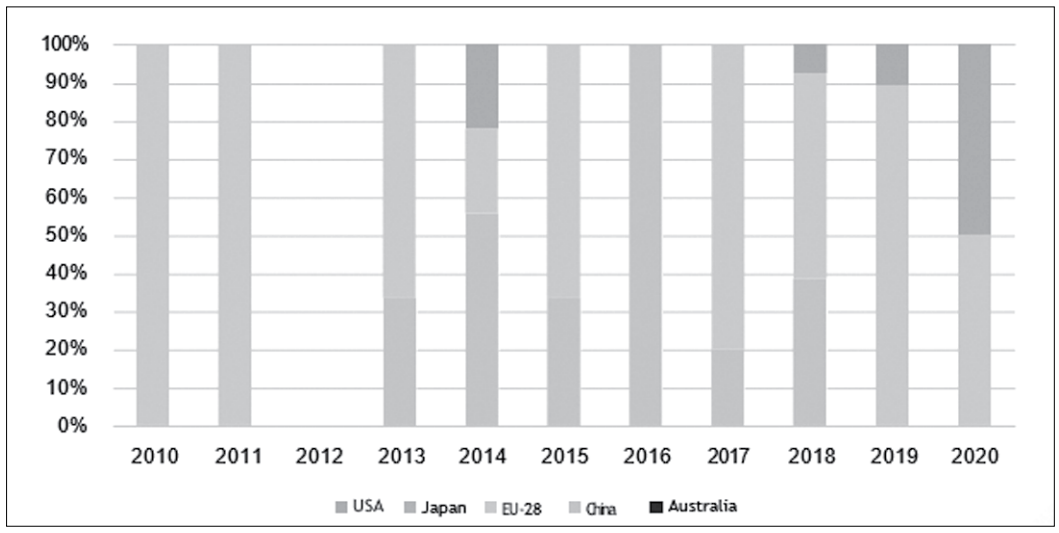

Figure 3. Përqindja e refuzimeve për eksportet shqiptare të ushqimeve dhe ushqimt për kafshët sipas tregut, 2010 – 2020

e ndërmarra nga Shqipëria për të adresuar këto sfida dhe për të rritur përputhshmërinë me standardet kineze.

Qëndrueshmëria në Tregun Amerikan

Për tregun amerikan, URR-ja e Shqipërisë ka qenë shumë e qëndrueshme dhe në përgjithësi më e ulët se mesatarja për vendet me të ardhura mesatare e të larta, përveç një rritjeje të izoluar në vitin 2014. Ky model qëndrueshmërie tregon suksesin e Shqipërisë në mirëmbajtjen e përputhshmërisë së lartë me standardet amerikane të sigurisë dhe cilësisë së ushqimit, duke u bërë një shembull pozitiv për vendet e tjera në rajon.

Analiza e Performancës së Shqipërisë me Treguesin Relativ të Shkallës së Refuzimit në Tregjet Ndërkombëtare

Shqipëria ka treguar një performancë të admirueshme në përmbushjen e standardeve ndërkombëtare të sigurisë ushqimore dhe cilësisë, siç ilustrohet nga Treguesi Relativ i Shkallës së Refuzimit (RRR). RRR është një mjet i vlefshëm për të matur efikasitetin e politikave dhe praktikave të sigurisë ushqimore të një vendi në krahasim me tregjet ndërkombëtare. Nëpërmjet logaritmit natyror të raportit të pjesës së një vendi në totalin e refuzimeve kundrejt pjesës së tij në totalin e importeve, ky tregues zbulon se si performanca e një vendi ndaj sigurisë ushqimore dhe cilësisë përkrahet nga tregjet globale.

Performanca e Shqipërisë në Tregjet Evropiane dhe Amerikane

Shqipëria ka një RRR relativisht më të ulët në tregjet evropiane dhe amerikane në krahasim me mesataren globale, duke treguar një përputhshmëri të lartë me standardet e kërkuara. Kjo performancë pozitive reflekton përpjekjet e vazhdueshme dhe të suksesshme të Shqipërisë për të respektuar dhe ndjekur rregulloret strikte të sigurisë ushqimore dhe cilësisë të vendosura nga këto tregje. Përveç që tërheq vëmendjen ndaj një sistemi të fortë monitorimi dhe kontrolli nga autoritetet shqiptare, kjo gjithashtu nënkupton një angazhim ndaj praktikave të qëndrueshme të prodhimit dhe eksportit.

Mungesa e të Dhënave për Tregun Kinez

Pavarësisht suksesit në tregjet evropiane dhe amerikane, mungesa e të dhënave të RRR për tregun kinez lë një hapësirë të paeksploruar për analizë. Kjo mungesë e informacionit ngre pyetje rreth performancës së Shqipërisë në një treg kaq kritik si Kina, i cili ka rregulloret e veta specifike dhe sfidat e sigurisë ushqimore. Eksportet drejt Kinës kërkojnë një përshtatje të veçantë me kërkesat lokale dhe pa të dhëna të qarta mbi RRR, vështirë të vlerësohet se si Shqipëria po përballon këto sfida.

[1] *Kareem, F. O., Brümmer, T. L., & Martinez-Zarzoso, I. (2015). Standardet e sigurisë ushqimore, pajtueshmëria dhe refuzimi i Bashkimit Evropian ndaj eksporteve afrikane: Roli i faktorëve të brendshëm. Dokumentet e Diskutimit GlobalFood, 74. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/121845/1/837623928.pdf*

AKU Elbasan, duhet disiplinuar tregtimi - Stop rrugëve dhe trotuareve, për produktet bujqësore e blegtorale

Thertoret nuk janë më një problem për AKU në Elbasan, por subjektet që tregtojnë mishin po. Drejtori i Autoritetit Kombëtar të Ushqimit të qarkut Elbasan Firdus Kurti thotë se dyqanet e mishit ende kanë problem, ndaj fokusi i punës së tyre kanë qenë këto të fundit, ndaj ftoi qytetarët që për çdo shkelje të denoncojnë.

Kreu i AKU u ndal edhe tek puna e gjendja aktuale e stabilimenteve të përpunimit të qumështit dhe baxhove në qark. Zoti Kurti foli edhe për gjendjen e tregjeve , numrin e tyre si dhe planin e punës së AKU-së për inspektim në tregje.

Tregtimi i produkteve të qumështit në rrugë është një fenomen që duhet të marrë fund menjëherë thotë AKU, pasi janë këto produkte që rrezikojnë shëndetin e konsumatorit.

INTERVISTA

Skema Kombëtare në bujqësi 2024 - mbështetje reale për fermerët

Më 27 mars 2024, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural hap aplikimet për fermerët në Skemën Kombëtare të mbështetjes së tyre për këtë

vit. Përparësi e qeverisë këtë vit janë ata fermerë që do të bashkohen, për të prodhuar të njëjtin produkt.

Bashkimi i fermereve në bujqësi dhe zhvillim rural nuk nënkupton bashkim pronash, por bashkim interesash dhe prodhimi, sepse vetëm kështu mund të rritet shkalla e ekonomisë së vogël rurale në Shqipëri, automatizimi i prodhimit dhe të synohet i njëjti treg.

Regjistrimi me NIPT, pra me numër fiskal identifikimi për fermerin është kusht, për të përfituar ndihmë shtetërore. Sot janë 97 mijë fermerë të regjistruar me NIPT, në krahasim me vetëm 4 mijë NIPT-e fermerësh në vitin 2023.

Qeveria synon të aplikojnë rreth 70 mijë fermerë, ose 77 përqind e numrit total të fermerëve të formalizuar. Çdo vit skemat e mbështetjes kanë nxitur formalizimin e mëtejshëm të ekonomisë sonë bujqësore dhe të prodhimit bujqësor. Me Skemën Kombëtare 2024, bujqësia në serra mbështetet në vlerën 200 mijë lekë ose 1,920 euro për ha, për sipërfaqe 1 deri në 5 hektarë.

Për herë të parë këtë vit, janë eliminuar tavanet e aplikimit. Fermerët me sipërfaqe më të mëdha se 5 hektarë, do të përfitojnë 50 përqind të masës së financimit, për çdo hektar mbi 5 hektarët. Aplikuesit në grupimet e bashkimit të fermerëve, do të përfitojnë të parët, çka nënkupton se qeveria synon të ndihmojë dhe të nxisë bashkimin e fermerëve, për të realizuar ekonomi të shkallës në prodhimin bujqësor.

Skema vijon të mbështesë me financim të drejtpërdrejtë naftën për fermerin, çka minimizon kostot e fermerëve për punimet e mekanizuara në fermë. Këtë vit, nafta do të shpërndahet nëpërmjet pagesës në lekë për ha, në llogarinë bankare të çdo fermeri fitues, e përllogaritur në bazë të normativave të konsumit të naftës, për sipërfaqe më të mëdha se 1 ha.

Kjo do të realizohet gjatë gjithë vitit, duke synuar edhe formalizim më të lartë të fermerëve në këtë Skemë. Fermerët me sipërfaqe më të mëdha se 10 hektarë, do të përfitojnë 50 përqind të masës së financimit për çdo hektar mbi 10 hektarët.

Me Skemën Kombëtare 2024, fermat me lopë mbështeten në vlerën 10 mijë lekë ose 96 euro për krerë, për tufa me 10 deri në 50 krerë lopë, ndërsa për çdo krerë mbi 50 lopë, jepet 50 përqind e financimit, duke nxitur më shumë rritjen e tufave dhe realizimin e një ekonomie shkalle. Fermat me dele dhe dhi mbështeten në vlerën 1200 lekë ose 11.5 euro për krerë, për tufa me 50 deri në 300 krerë. Jepet 50 përqind e financimit për çdo dele e dhi mbi 300 krerë.

Rikthehet mbështetja për sektorin e bimëve aromatike dhe medicinale, një sektor i rëndësishëm në eksportet tona bujqësore, me 30 mijë lekë ose 288 euro për ha, për 1 deri në 10 hektarë sipërfaqe. Sërisht, fermerët që kultivojnë sipërfaqe më të mëdha se 10 hektarë, do të përfitojnë 50 përqind të masës së financimit për çdo hektar mbi këtë sipërfaqe. Agim Rrapaj, Kryetar i Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar në intervistë për Grupin Mediatik të Kinës komenton Skemën Kombëtare të mbështetjes në bujqësi

CMG: Skema Kombëtare e mbështetjes në bujqësi nis aplikimet më datën 27 mars 2024, me tetë masa për nxitjen e prodhimit të fermerëve. Janë ato të duhurat, në gjykimin e Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar, institucionit që ju përfaqësoni?

Agim Rrapaj: Po, janë masat e duhura. Të teta këto masa kanë nevojë për mbështetje. Kanë nevojë për subvencion.

Fermerët që punojnë në këta sektorë që do të mbështeten, e kanë të dosmosdoshme ndihmën me subvencion shtetëror, nisur nga shumë arësye.

Arësyeja kryesore janë faktorët objektivë, si rritja e çmimeve në tregun ndërkombëtar dhe në tregun vendas të lëndëve të para, etj., të cilët kanë ndikuar në rritjen e kostos së produkteve për fermerin. Kemi njëkohësisht edhe faktorët subjektivë, që janë të pranishëm në prodhimin bujqësor.

Kështu që është domosdoshmëri që në momente të caktuara dhe në vlera të caktuara të zinxhirit të vlerës së ushqimit, të ndërhyhet me subvencion nga Shteti.

Këtë qëllim kanë të tetë masat e Skemës së Mbështetjes Kombëtare nga fondet e Buxhetit të Shtetit. Janë pesë sektorë kryesorë të bujqësisë dhe prodhimit tonë rural, që nuk munden që me kostot e tyre, të realizojnë një prodhim me një çmim të përshtatshëm për konsumatorin.

CMG: Ndërkohë, kemi vënë re që qeveria, me drejtuesit e saj të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, është e angazhuar në të gjitha rrethet e vendit, për ta prezantuar dhe diskutuar këtë Skemë Kombëtare, në mënyrë që aplikimet të jenë sa më të shumta. Besoj edhe struktura juaj, Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar është e angazhuar, me anëtarët dhe me produktet e saj të informimit, si Gazetën e Agrobiznesit, në promovimin e Skemës. Si e gjykoni, pjesëmarrja e fermerëve në Skemë do të jetë akoma dhe më e lartë, se sa në vitin e kaluar?

Agim Rrapaj: Unë gjykoj dhe shpresoj që pjesëmarrja të jetë më e lartë nga ajo e vitit të kaluar, për arësye se Skema këtë vit ka disa lehtësi.

Këto lehtësi e bëjnë të mundur edhe rritjen e numrit të aplikuesve, për arësye se edhe vetë fermerët që i plotësojnë kushtet janë shtuar tashmë. Kanë shkuar në mbi 100 mijë fermerët-subjekte, që mund të aplikojnë tek Skema Kombëtare dhe mund të shpallen fitues.

Vitin e kaluar kishim rreth 65 mijë fermerë fitues. Këtë vit, Ministria parashikon që të ketë rreth 70 mijë fermerë aplikues dhe fitues.

Mendimi ynë si Këshill i Agrobiznesit Shqiptar, është që këtë vit është i mundshëm të rritet numri i aplikimeve, për arësye se Skema është e thjeshtë, por edhe sektorët që mbështeten, janë sektorë me një pjesëmarrje të gjerë të fermerëve, si bujqësia, blegtoria, bimët mjekësore dhe aromatike. Njëkohësisht kemi edhe sektorin e çertifikimeve të këtyre subjekteve dhe pikërisht fermat organike.

Të gjitha këto së bashku bëjnë atë që fermerët të jenë të interesuar, në sektorët që përmendëm.

Njëkohësisht, një arësye tjetër e madhe, që ne u bëjmë thirrje të aplikojnë sa më shumë, është fakti që qeveria ka premtuar, që në ndryshimet në fondet buxhetore në periudhën në vijim, do të rrisë edhe masën e subvencionit si shumë totale. Kështu që ekzistojnë premisat që ata fermerë që do të aplikojnë, të jenë edhe fitues.

CMG: Sa i ndihmon eksportet tona bujqësore kjo Skemë e mbështetjes nga shteti? A i përparëson Skema Kombëtare me fonde dhe sektorë eksportet bujqësore të Shqipërisë? Po eksportet tona bujqësore për në Kinë si po ecin? Në tërësi, tregtia e produkteve bujqësore me këtë vend të madh, si ka evoluar?

Agim Rrapaj: Kjo Skemë mbështetjeje natyrisht që ka në vëmendje rritjen e eksporteve bujqësore.

Ka në vëmendje rritjen e cilësisë së prodhimit bujqësor dhe shtimin e eksporteve, për arësye se në këtë Skemë realisht janë të mbështetura bimet mjekësore dhe aromatike të Shqipërisë, që kryesisht shkojnë për eksport, në një vlerë rreth 65 milionë euro në vit eksporte.

Po kështu, Skema ka në qendër të vëmendjes çertifikimin e produkteve organike, përmes Certifikates Global GAP në rradhë të parë dhe çertifikatave të tjera.

Duke pasur në vëmendje subvencione për këto masa, kjo tregon se qeveria po synon rritjen e cilësisë së prodhimit tonë bujqësor e blegtoral. Dhe rritja e cilësise hap më shumë tregje me vlerë të lartë, për eksportet tona bujqësore dhe të zhvillimit rural.

Qeveria ka objektivin që në vitin 2030 të arrijmë nivelin e 1 miliardë euro eksporte bujqësore. Për vitin 2023, eksportet tona bujqësore arritën shifrën e 570 milionë eurove dhe mendoj se po ecim në mënyrë normale, në rritje në vlerë. Në sasi të eksporteve ka disa luhatje, por në vlerë rritja është e vazhdueshme.

Marrëdhëniet tregtare me Kinën unë i shoh marrëdhënie të qëndrueshme, për arësye edhe të kontributit që jep një komunitet i rëndësishëm kinez, që është në Shqipëri. Ky komunitet është një urë lidhëse mes të dy vendeve tona. Ai punon prej vitesh tashmë këtu dhe funksionon në mënyrë normale. Ai ka ngritur biznese të shumta. Shkëmbehet eksperienca mes të dyja vendeve.

Unë mendoj se marrëdhëniet me Kinën janë të rëndësishme për ekonominë tonë bujqësore në veçanti, për arësye se janë të mirënjohura. Mes të dyja vendeve ka një shkëmbim afatgjatë dhe trajnimi për produktet bujqësore kineze është më i lehtë, se sa për produktet e vendeve të tjera.

Ne si Këshill i Agrobiznesit Shqiptar besojmë se marrëdhëniet tregtare dhe ekonomike me Kinën do të shtohen, në mënyrë që të fitojmë reciprokisht. Gjykoj se edhe eksportet shqiptare në Kinë kanë pësuar rritje, por edhe importet nga Kina vazhdojnë normalisht.

CMG: Ministria e Bujqësisë dhe e Zhvillimit Rural ka prezantuar në publik për vërejtje dhe sugjerime, Strategjine Kombëtare të Zhvillimit të Agroturizmit. Në gjykimin tuaj, a e mbështet Skema Kombetare 2024 këtë sektor relativisht të ri, por me shumë perspektivë dhe premtues për zhvillimin tonë rural dhe zinxhirin ushqimor në vend?

Agim Rrapaj: Sektori i agroturizmit është një sektor kompleks dhe ndodhet në fillimet e tij. Skema Kombetare 2024 nuk e mbështet direkt këtë sektor, por i jep një ndihmesë indirekte.

Ndihma indirekte janë produktet më cilësore që Skema mbështet, çertifikimi Global GAP, certifikimi i produkteve organike, mbështetja e fermave organike, etj.

Të tëra këto masa së bashku, bëjnë atë që në bujtinat tona, në objektet tona të përshtatura për agroturizmin, të kemi produktet tona tradicionale, me një cilësi shumë të mirë. Ky është impakti i parë që jep për agroturizmin Skema Kombëtare. Ndërsa në nivel të shërbimeve të agroturizmit dhe hallkave të tij, kjo Skemë nuk ka mbështetje, për arësye se qeveria shqiptare sapo ka hedhur për diskutim publik Strategjinë kombëtare për agroturizmin deri në vitin 2030.

Ne shpresojmë që pas miratimit të kësaj Strategjie, të kemi edhe një mbështetje direkte për agroturizmin, nga Skema Kombëtare në bujqësi dhe zhvillim rural.

Besoj se agroturizmi do të marrë një mbështetje edhe nga fondet IPARD III të Bashkimit Evropian, që janë për momentin fonde në pritje, por besoj se shumë shpejt edhe këto fonde do të disbursohen, në mënyrë të tillë që të kemi sa më shumë fonde edhe në këtë sektor.

Agroturizmi tek ne është një sektor në rritje dhe me mjaft perspektivë për vendin tonë.

INFORMACIONE

Shtëpi për 1 euro, Italia u jep jetë fshatrave të braktisur - Në Mousomeli 300 shtëpi u shitën në pesë vitet e para

Gjithçka filloi me një ofertë tunduese, shtëpi në një qytet piktoresk sicilian, për vetëm një euro. Qyteti i Mousomeli është një fshat i vogël në Siçili, në Italinë jugore, me një histori që daton që nga Mesjeta. Njihet për rrugicat e ngushta piktoreske, shtëpitë tradicionale prej guri dhe kështjellën mbresëlënëse Mussomeli, e ndërtuar në shekullin e 14-të.

Shumë fshatra të vegjël në Itali kanë adoptuar praktikën e 'Shtëpive 1 Euro' për të rigjallëruar zonat e braktisura dhe për të tërhequr banorë të rinj. Kushtet e marrëveshjes mund të ndryshojnë, në varësi të fshatit dhe rrethanave, por zakonisht blerësve u kërkohet të rinovojnë pronën dhe të marrin përsipër ta përdorin atë si vendbanimin e tyre kryesor, të paktën për një periudhë të caktuar kohore. Nisma ka tërhequr shumë njerëz, të interesuar për të jetuar në fshatrat tradicionale italiane dhe për të kontribuar në zhvillimin e komunitetit lokal.

Sipas nënkryetarit të bashkisë së qytetit, Mousomeli, nisma në fjalë filloi në vitin 2017 dhe ka ndezur një rigjallërim të përgjithshëm të zonës dikur të shkatërruar, duke tërhequr turistë, punëtorë të largët dhe investime në zonë.

Përpara se programi të zbatohej, qyteti ishte në prag të braktisjes. Pas Luftës së Dytë Botërore, popullsia u ul gradualisht nga 25.000 në rreth 10.000, pasi banorët emigruan në SHBA dhe vende të tjera europiane në kërkim të mundësive më të mira, duke lënë pas dhjetëra shtëpi boshe, veçanërisht në Qytetin e Vjetër.

Kur nisi programi, përgjigja ishte e menjëhershme. Në veçanti, brenda pesë viteve të para janë shitur pothuajse 300 shtëpi – rreth 95% e stokut të banesave për vetëm një euro secila.

Ndërkohë, është vërejtur një rritje dhjetëfish e turizmit. Rritja e fundit e qytetit ka tërhequr gjithashtu investime të rëndësishme – dhjetëra milionë euro – nga Bashkimi Europian dhe qeveria italiane. Këto fonde janë të destinuara për rrugë të reja dhe rimodelimin e sheshit qendror të qytetit të vjetër.

Qyteti i gjelbër në Dubai kushton 353 milionë dollarë - Fermë urbane, biçikleta, automjete elektrike dhe fotovoltaikë në çdo çati

Një nga zonat me konsumin më të ulët të karbonit në botë është 'Qyteti i Gjelbër i Dubait'. Ndërtesat e tij konsumojnë 40% më pak ujë falë infrastrukturës së tyre, duke rezultuar që qyteti të ketë 30% më pak ujëra të zeza. Qyteti kushtoi 354 milionë dollarë, ka një fermë urbane, qarkullimi bëhet me biçikleta e automjete elektrike dhe çdo çati ka fotovoltaikë

"Qyteti i gjelbër i Dubait", plani ambicioz i qytetit më miqësor ndaj mjedisit të vendeve të Gjirit, ka kushtuar 354 milionë dollarë dhe tani është plot me 3000 banorë dhe një listë pritjeje deri në tre vjet. Qyteti ka infrastrukturën e nevojshme dhe prodhon 80% të energjisë që konsumon në dimër dhe 40% në verë, kur temperatura arrin 45 gradë. Ai ka arritur të jetë praktikisht një qytet 80% pa makina dhe rrugët e tij kanë trotuarin e duhur që banorët të lëvizin me biçikleta. Kur bëhet fjalë për lëvizjen nga një shtëpi në tjetrën, ata shpesh përdorin automjete të përbashkëta, elektrike dhe të vogla. Me pak fjalë, 'Qyteti i Gjelbër i Dubait është me të vërtetë një nga rajonet me konsumin më të ulët të karbonit në botë, pavarësisht nga mjedisi negativ në të cilin ndodhet me temperaturat jashtëzakonisht të larta të rajonit.

Sa i përket ndërtesave të tij, të përbërë nga 500 vila dhe 89 apartamente, ato konsumojnë 40% më pak ujë falë infrastrukturës së tyre, duke bërë që qyteti të ketë 30% më pak ujëra të zeza. Në të gjitha çatitë ka panele fotovoltaike dhe qyteti ka një njësi të trajtimit biologjik të ujërave të ndotura organike, të cilat i shndërron në energji. Gjithashtu, shtëpitë janë të ndara në grupe që ndajnë hapësira parkimi të përbashkëta, të cilat janë të hijezuara nga panelet diellore kur janë në distancë nga banesat dhe qiramarrësit duhet të ecin në një distancë të shkurtër edhe gjatë verës së nxehtë dhe të lagësht.

Megjithatë, shpesh, hapësirat e parkimit ndodhen në bodrumin e pallateve ose përballë vilave. Dhe siguristë që Qyteti i gjelbër ka shkollën e tij, gjithashtu një institucion – një nga më të mëdhenjtë në rajon – për fëmijët autikë. Dhe mbi të gjitha ka një fermë urbane dhe 11 sera, produktet e të cilave shiten në restorantet dhe supermarketet fqinje.

Emiratet e Bashkuara Arabe janë zotuar për zero emetime deri në vitin 2050 dhe tashmë ka njoftuar planet për të investuar 54 miliardë dollarë në energjinë e rinovueshme deri në vitin 2030. Në përgjithësi, Emiratet e Bashkuara Arabe regjistrojnë gjurmën e dytë më të madhe të karbonit për frymë në botë, përpara Katarit fqinj.

Krijohet lopa e parë transgjenike që prodhon insulinë. Shpresë për diabetikët

Një lajm interesant vjen nga shkencëtarët brazilianë të cilët kan lajmëruar krijimin e lopës së parë transgjenike që prodhon insuline njerëzore në qumështin e saj.

Pas shumë vitesh punë kërkimore dhe dështimesh të një grupi studimor nga universitetet e Ilinois dhe Sao Paolo, është arritur të përftohet insulinë, që është vendimtare për diabetikët.

Ekperimenti është kryer në Brazil, ku një segment AND-je njerëzore për prodhim proinsuline është vendosur në 10 embrione lopësh.

Qëllimi ishte të prodhohej proinsulinë, që më pas të purifikohej e të kthehej në insulinë të pastër, por lopa e ka kryer këtë proces në mënyrë natyrale, çka ishte e papritur për ekipin shkencor.

Sasia e përftuar e insulinës ishte disa gramë për litër, çka konsiderohet arritje e madhe dhe një metodë shumë e mirë për të zëvëndësuar ato aktuale, të bazuara në maja dhe baktere të modifikuara gjenetikisht.

Hapi i radhës është të klonohet lopa e parë transgjenike për të rritur mundësitë e prodhimit të pastër të insulinës, që është mjaft e rëndësishme për miliona njerëz në mbarë botën që vuajnë nga diabeti.

"Tranzicioni i gjelbër, mundësi për punësimin" - Ekspertët: Ka nevojë për programe arsimimi dhe kualifikimi profesional

Tranzicioni i gjelbër dhe investimet në energji të rinovueshme nuk janë vetëm sfidë, por edhe mundësi që duhet të shfytëzohen nga vendet e Ballkanit Perëndimor, përfshirë edhe Shqipërinë. Kjo në drejtim të hapjes së vendeve të punës e në këtë kuadër është e nevojshme rritja e aftësive profesionale. Gjatë konferencës me temë "Edu-Energy: Ndërtimi i urave për mësim mbi energjinë e qëndrueshme" ekspertë shqiptarë, nga rajoni, por edhe më gjerë theksuan nevojën për promovimin e aftësive të reja, që i përgjigjen tregut të punës.

"Tranzicioni i gjelbër dhe burimet e rinovueshme të energjisë janë diçka që kërkon vendime strategjike të aktorëve të ndryshëm në nivelin më të lartë dhe duke thënë këtë, sistemi arsimor duhet të përshtatet, me rrethanat kombëtare dhe rajonale me qëllim që të përmbushë kërkesën në tregun e punës. Këtu duhet të përfshihen të gjithë politikbërësit, kompanitë, sektori i biznesit. Duhet të kemi parasysh se transformimi i gjelbër nënkupton dhe transformimin shoqëror", – tha Tina Saric, drejtore e Iniciativës për Reformën e Arsimit të Evropës Juglindore, ERI SEE.

"Më shumë se 40 mln vende pune janë hapur në fushën e energjisë së rinovueshme dhe mendojmë se në të ardhmen do të kemi akoma më shumë vende të reja pune në këtë sektor. Prandaj, tregu i punës duhet t'i përgjigjet rritjes së nevojave. Kjo kërkon edhe programe për zhvillimin e aftësive", – tha Ergi Bregasi nga GIZ Shqipëri.

Gjatë konferencën u theksua se pas vitit 2022 në vendet e Ballkanit Perëndimor është vënë re një tendencë në rritje e projekteve në energji të rinovueshme, që konsiderohen si magnet për të tërhequr investime të huaja, por sipas ekspertëve këto iniciativa mund të dështojnë për shkak të mungesës së profesionistëve të kualifikuar.

"Gjëja më e rëndësishme është arsimi. Kur përpiqemi të përcaktojmë se përse kanë dështuar disa iniciativa, përse nuk kanë patur një ndikim të mirë, gjithçka kishte të bënte me kapacitetet. Kapaciteti është një problem i madh në Ballkanin Perëndimor dhe kur them kapacitet po flas këtu për tre elemente: Arsimi, pra nuk kemi arsim të mjaftueshëm për të zbatuar dekarbonizimin, nuk kemi aftësi dhe nuk kemi procedura", – tha Vedad Suljic nga Qendra për Ekonomi, Teknologji dhe Zhvillimi i Mjedisit – CETEOR.

Sipas drejtores së Agjencisë Kombëtare të Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve, Ejvis Gishti, vendi ynë po bën përpjekje për të përshtatur kurset profesionale me tregun e punës, në kuadër të politikave për diversifikimin e burimeve të prodhimit të energjisë.

"Kemi filluar të përcaktojmë kualifikime të reja për të cilat kemi rëndë dakord. Këto kualifikime kanë të bëjnë me teknikun e lartë për burimet e rinovueshme të energjisë. Gjithashtu do të fokusohemi në energjinë diellore dhe në energjinë e erës", – tha Ejvis Gishti, drejtore e Agjencisë Kombëtare të Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve në Shqipëri.

Konferenca ndërkombëtare u organizua nga Iniciativa për Reformën e Arsimit të Evropës Juglindore, në bashkëpunim me GIZ. Në të morën pjesë palë të interesuara nga sektorët e arsimit dhe energjisë, duke përfshirë politikëbërësit, ministritë dhe agjencitë përkatëse, ekspertë në zbatimin e agjendës së gjelbër, zhvillimin e arsimit dhe qëndrueshmërinë sociale, sipërmarrësit, profesionistët e sektorit privat që përmirësojnë aftësitë, kompanitë, etj.

AKTUALITET

Taksat dhe ushqimi

Me anëtarësimin në NATO, Shqipëria e ka "të fituar" një luftë hipotetike ende pa nisur, në të njëjtin këndvështrim pa pasur politikat e duhura si në Bashkimin Europian në ushqim e bujqësi jemi me humbje ende pa e mbjellë tokën

Drejt Aleancave

Në vitet e socializmit, përgatitja ushtarake ishte pjesë e jetesës së përditshme e kujtdo në Shqipëri. Në vitet '80, në shkollat e mesme, një ditë në javë ishte ushtri, por edhe një muaj tjetër i plotë. Në shkolla kishte dhe depo me armë, të cilat të rinjtë i mbronin 24 orë.

Në dimër fillonte loja e gjetjes së stolave nga nxënësit për t'u ulur në klasat ku bëhej mësim. Klasat ku nuk kishte mësim zbrazeshin nga stolat për t'u përdorur në klasat e tjera, sepse stolat digjeshin natën në sobën e dhomës dezhurn të rojës ushtarake për t'u ngrohur, nuk kishte dru zjarri.

Ushtria vazhdonte në universitet nga ku dilnin kuadro me diplomën profesionale, por që kualifikoheshin edhe si oficer rezervistë. Një investim kaq i madh i kohës, energjive të të rinjve konsiderohej normal.

Për sistemin ishte po aq e rëndësishme të krijonte ushtarë, sa dhe punëtorë e profesionistë. Ndryshimi midis kohëve dje dhe sot është politika. Politika, jo vetëm në kuptimin sistem demokratik apo diktaturë, por në kuptimin sot, mbrojtja bëhet nga profesionistë e jo nga masat të cilat partia i bën luftarake.

Kohë, energji të mëdha, u çliruan për rininë, punëtorët e profesionistët, tani ia kushtojnë vetes, arsimimit, përgatitjes profesionale, punës, kohë tjetër të lirë. Nga pikëpamja strategjike, vendi si pjesë e Aleancës së NATO-s është më i sigurt se kurrë.

Ushtria profesioniste, buxheti rreth 2% i PPB për ushtrinë, të pasurit e një sistemi sa më demokratik qeverisje, bashkëpunimi me aleatët, e transformuan sigurinë ushtarake në nivele të pamenduara më parë, por edhe të matshme.

TVSH-ja për ushqimet

Napoleonit i atribuohet thënia "ushtritë marshojnë me stomak", plot. Ushtria, pa ushqim është e mundur ende pa mbërritur në fushën e betejës. Këtë luftë të ushqimit, socializmi në Shqipëri e kishte të humbur gjatë gjithë kohës me gjithë përpjekjet e tij.

Ekonomia e tregut shumë shpejt i mbushi raftet bosh të dyqaneve, si me prodhime vendi, ashtu dhe importi. Zhvillimet ciklike të ekonomisë, evolucioni normal, por krizat e ndryshme, si lufta në Ukrainë, ndryshimet klimatike, ndryshime në strukturën e popullsisë, detyrojnë të rishikosh masat e programet që zbatohen, duke korrigjuar ato që të largojnë nga ligjet e tregut të lirë, por edhe duke bërë politika ndihmëse për ato produkte, për të cilat tregu i lirë nuk funksionon.

Kjo e fundit, sidomos kur produktet kanë vlerë strategjike, janë të domosdoshme, e duhet të sigurohen në vend, ose sa më lirë nga importi. Politikat ekonomike e të zhvillimit lidhen me taksat që aplikohen, e në vendin tonë, një nga taksat kryesore është ajo e TVSH.

TVSH është një taksë e zbatuar kryesisht në Europë, e cila ndikon direkt mbi konsumin. Kjo konsiderohet si një nga efektet e këqija të kësaj takse, sidomos për shtresat e varfra të popullsisë, të cilave ju redukton fuqinë blerëse, konsumin.

Ndërsa të blesh një xhaketë të re mund të taksohet edhe 20%, pra të përdorësh një xhaketë të vjetër sa më gjatë bën sens për autoritetet, nuk është lehtësisht e përballueshme të taksohesh për ushqimin e përditshëm me 20% të çmimit të tij.

Për këtë, në të gjitha vendet europiane të zhvilluara e të BE, TVSH-ja mbi ushqimin është minimale ose zero. Problemi shtesë në Shqipëri është se jo vetëm TVSH-ja për ushqimin është e plotë me 20%, por fermat e prodhuesit bujqësor përgjithësisht nuk janë subjekte të TVSH-së.

Për pasojë, ato nuk mund ta transferojnë TVSH-në te konsumatori, por i ngarkojnë atij direkt e nëpërmjet hallkave të përpunimit e tregtimit, çmimin e tyre, d.m.th kosto prodhimi plus fitim, por edhe TVSH-në e krijuar gjatë prodhimit.

Kjo e fundit bëhet pjesë e çmimit, për një, apo dy kalimet hipotetike të produktit gjatë zinxhirit, si dhe bëhet pjesë e TVSH finale. Konsumatori shqiptar në realitetin e tij në ndryshim nga konsumatori europian paguan një taksë me nivel deri 20% më shumë, kjo në varësi të shkallës së TVSH-së në vende të ndryshme të BE-së për ushqimet, por paguan edhe deri në 20% më shumë për hallkën e prodhimit vendas, i cili nuk është subjekt i TVSH, kur atë prodhim e blen nga një entitet (rrjet tregtar) me TVSH, si dhe kur ka kaluar nëpërmjet një përpunuesi me TVSH.

Politika minimale këtu duhet të jetë ose prodhimi vendas bujqësor të kalojë i gjithi drejt TVSH-së, ose duhet subvencionuar për këtë pjesa e TVSH-së që shteti e mbledh dy herë, ose konsumatori final nuk duhet ta paguajë, sepse nuk i takon ta paguajë.

Nuk duket aspak e lehtë që me qindra mijë fermerë të bëhen subjekte të TVSH-së. Për këtë do të duhen politika të forta e afatgjata, të cilat duhet të konsiderojnë kostot e kalimit në TVSH të fermave, të reduktimit të TVSH-së për blerësit finalë, apo një sistem i cili i kombinon.

Deri këtu jemi ende pa mbërritur te subvencionet, e mbështetje të tjera, në mënyrë figurative është ajo pjesa që na lejon të marshojmë deri në dyqan, atje është pastaj beteja e konkurrencës ku duhet faktorizuar mbështetja për produktin a sektorin.

Të dyja ndërthuren, por blegtorët shqiptarë, jo subjekt TVSH-je, të cilët janë shumica, kanë një barrë më tepër në kurriz kundrejt një stalle me TVSH apo importit. Duhet të mundësojmë të prodhojmë qumësht të pataksuar dy herë në pjesën e blegtorit, e ta përkrahim blegtorinë me investime, infrastrukturë e njohuri.

Një shembull për këto të fundit, në Kular të Divjakës me shumë stalla e prodhues qumështi, energjia elektrike nga rrjeti arriti vetëm këto ditë shkurti të vitit 2024, e rruga drejt tregut e qumështit të tyre, rreth 20 km mbetet ende e pashtruar.

Si mundet një stallë të jetë konkurruese me gjenerator elektrik e transportin duhet ta bëjë me mjete ushtrie?

Konsensus dhe efektivitet

Bujqësia, por ushqimi, natyra e lidhur me atë, qëndrueshmëria për të ardhmen kërkojnë politika të mirëfillta ekonomike e zhvillimi. Prodhuesit e trangujve a qumështit janë njëlloj si ata që prodhojnë makina apo software, ligjet e tregut veprojnë njëlloj, siguria vepron njëlloj.

Një trangull me pesticide përtej normave të helmon po ashtu si një makinë që ndot ajrin. Një software kompjuterik që nuk përditësohet të shkakton po aq probleme me viruset, sa "ilaçet" a pesticidet, që nuk veprojnë më e janë të padobishëm në fushë a serrë.

Është e lehtë të thënët kultivarë që përshtaten me tregun, identifikim produktesh, jemi me blegtorët, jemi për pika grumbullimi, nafta falas, eksporte në një miliard euro.

Nëse kërkesa është të pasurit qumësht lope 100% shqiptar, atëherë duhen politika që lopët të kenë ushqim të mjaftueshëm, kushte të rritjes normale, kushte të mjeljes me makineri 100% higjienike, të ruajtjes së qumështit në fermë në të ftohtë, të transportit, të përpunimit e të shitjes.

Në Holandë e shumë vende të tjera, problemi kryesor nuk janë sasia e prodhuar dhe tregu i qumështit, por politikat të lidhura me gazet metan, e plehun e lopëve. Ku do të depozitohet plehu atje që të mos shkaktojë probleme të ndotjes në tokë, ujëra e ajër, nëse vazhdohet të prodhohet edhe më shumë qumësht.

Duken sikur janë dy politika të kundërta, në Shqipëri kërkohet rritje e prodhimit, e në Holandë ulje të prodhimit. Në fakt, janë të njëjta, kërkohet rritje e efektivitetit. Holanda duhet ta rrisë ende duke e pasur atë ekstremisht të lartë, e Shqipëria duhet ta rrisë efektivitetin duke e pasur ekstremisht të ulët.

Ndryshimi qëndron në atë se paradoksalisht është më e lehtë të rritësh efektivitetin kur e ke atë të lartë, se sa kur e ke minimal, sepse në këtë të fundit shpesh mungojnë bazat.

Krijimi i bazave të ekonomisë në Shqipëri ka qenë kaotik, gjë e cila është ndoshta më keq se një politikë e keqe, sepse nuk e di shumë herë çfarë të korrigjosh.

Një politikë tjetër për këtë do të ishte të kishim politika afatgjata të dakordësura midis partive politike, – kur dakordësohen 27 vende në BE për një politikë të përbashkët 5-vjeçare, mund të merren vesh edhe partitë politike në Shqipëri, e shoqërisë për të ardhmen e ushqimit, bujqësisë, natyrës.

Gonxhe: Zejtaria, zanati i palëkundur

Ministri i Ekonomisë, Kulturës dhe Inovacionit, Blendi Gonxhja premton se 2024-tra do të jetë viti i aftësimit profesional për zejtarinë dhe artizanatin në vend. Gjatë një aktiviteti në kryeqytet me gratë sipërmarrëse, Gonxhja tha mbështetja financiare për këtë kategori nuk do të mungojë.

"Politikat e qeverisë detyrimin që ne kemi përgjegjësia që ne kemi natyrisht që i mbështet vit pas viti por nuk ka pasur ndonjë moment më të mirë në historinë e këtij vendi që të ketë qenë kaq e qartë që arsimi profesional, ndihma ndaj zejeve, ndaj artizanatit, ndaj talentit të dorës që në tregun e sotëm që do të jetë një sfidë për gjitha qeveritë, edhe për qeveristë më të mëdha të globit. Në sfidën e një dekade e cila do të ndikohet në mënyrë të jashtëzakonshme nga inteligjenca artificiale."- tha Ministri.

Në kohën e sotme shumë profesione po zëvendësohen lehtësisht ose po zhduken. Sipas Ministrit Gonxhja, zanate të tilla nuk vdesin kurrë dhe do të jenë gjithmonë të kërkuara.

"Talentet e reja, ky treg, ky sektor ose po themi kjo industri apo manifakturë ka për të qenë e një rëndësie të jashtëzakonshme për secilin vend që e ka sepse do të jetë nga më të qëndrueshme dhe do të jetë nga më të palëkundurat, nga humoret e ndryshme, që do sjellë tregu nga inteligjenca artificiale, shumë zanate të tjera do të jenë vulnerabël, shumë zanate të tjera do të jenë shumë të përkohshme në kohën që ne jetojmë kurse këto që ju i bashkon sot juve do të jenë shumë të qëndrueshme dhe ka shumë rëndësi që të investojmë në aftësi dhe në mjeshtëri të cilat janë të pa zëvendësueshme dhe pakopjueshme dhe të pa çmuara, për sa i përket kësaj që është e pa krahasueshme me atë që do të ndodhi në tregun virtual në sajë të inteligjencës artificiale."- u shpreh Gonxhja.

Qeveria e ka deklaruar se do ta ketë në fokus mbështetjen e aftësive profesionale dhe për këtë ka një program për mbështetje buxhetore.

"Thënë kjo do të jetë viti mendoj edhe nga misioni im edhe nga misioni që kryeministri i ka dhënë qeverisë, që do jetë viti i aftësive profesionale dhe ndihmës për zejtarinë dhe për artizanatin dhe për pasurimin e këtij komuniteti të jashtëzakonshëm me të gjitha mbështetjet që ai ka nevojë, me të gjitha asetet të gjitha shërbimet, që do ketë nevojë për tu fuqizuar. "

Zejtaria ka vlerë jo vetëm për mundësinë që i jep personave të angazhohen në këtë lloj biznesi por i jep vlerë edhe zonës ku operohet. Këto punime pëlqehen mjaft edhe nga turistët të cilët janë gjithnjë në rritje.

"Kjo nuk është një propagandë kjo vjen direkt nga tavolina e mbledhjeve të qeverisë dhe për të dytën herë radhazi, dhe në mbledhjen e fundit është theksuar fuqizimi, e kemi ndarë dhe me stafin tonë pra programin për të paraqitur për një fuqizim të jashtëzakonshëm sivjet nga ana buxhetore si dhe nga ana e gjithë vëmendjes së shtetit për nxitjen e këtij tregu dhe këtij prodhimi të brendshëm i cili duhet të kuptojmë që është dhe shumë i rëndësishëm sepse nuk është një zanat apo një mjeshtëri që do të jepte rezultate nëse individi nëse ju do të lëviznit nga Shqipëria. Pra ky zanat zhvillohet dhe në territorin e vet, ka habitatin e vet, ka vlerën e vet, në ambientin e vet ku zhvillohet, ka ndonjëherë dhe vlera ornamentale dhe vlerë emocionale, në ambientet ku zhvillohet."

Të ushtrosh artizanatin në zonën ku jeton ka vlerë të jashtëzakonshme pasi ndërthuret tradita dhe historia.

"Nuk është njësoj të shesësh në tregun e krujës, sesa të shesësh në rrugë të gjermanisë, një produkt flas shqiptar. Është e rëndësishme që të kuptojmë që ne tashmë i kemi të gjitha informacionet, qeveria nuk ka asnjë lloj mundësie që të bëjë sikur nuk kupton apo nuk di, rëndësinë e kësaj vlere të jashtëzakonshme për ekonominë e vendit dhe këtu jemi duke folur sot për seminare, konferenca, e lloj lloj samitesh që bëhen mbi nevojat për zhvillimin ekonomik ku ne thelbin e vet është ndërlidhja mes qytetarit dhe vendit dhe përkatësisë që ai ndjen për vendin ku jeton, ku ai ka lindur, për vendin ku ai prodhon dhe ku ndërton familjen dhe kur i jep shoqërisë me ekonominë, e cila ka nevojë për shpresën dhe për këtë bindje qytetarit i cili të ketë mundësi të prodhojë në vendin ku jeton, vendin ku ke njohjet ku të lidh historia ku të lidh gjithë brezi e kështu me radhë, dhe natyrisht që ne duam që Shqipëria të jetë gjithmonë një vend i lirë, kanë luftuar të jetë vend i lirë,por duam që emigracioni të jetë një zgjedhje mos të jetë një detyrim për dikë, për këdo nga ne, që e bën sepse nuk ka asnjë mundësi të jetojë në vendin e vet."- u shpreh Gonxhja.

Dikasteri që drejton tha Gonxhja do të ketë në fokus mbështetjen e këtyre bizneseve duke i ndërthurur edhe me teknologjinë në mënyrë që të ketë më shumë shitje.

"Ne duam që natyrisht që të jetë një nga zgjedhjet që ka secili, që ka shqiptari, që ka qytetari dhe në rast se ai ka tejkaluar alternativat, mund të jetë vendi i vet, tregu i vet dhe vendi ku ka lindur, banon dhe merr pjesë me shoqërinë. Në këtë aspekt shumë të rëndësishëm unë ju falënderoj që keni ardhur, ka rëndësi këto evente dhe takime, e di që kanë pak propagandë kur ka ministra, por mendoj që ministria e ekonomisë kulturës dhe inovacionit në vetvete është një mesazh është një fitore për ne, sepse e dimë sa rëndësi ka kultura në promovimin e gjithçkaje që ne do të duam të prodhojmë së bashku dhe sa rëndësi ka pastaj për turizmin sepse ka ndërlidhje me pjesën e ambientetit , mjedisit, turizmit atyre milionave gati 13 milionë që ne presim sivjet të vijnë në vendin tonë, sesa më efikas do të jemi ne duke pasur në krah dhe kulturën duke pasur dhe inovacionin që do na ndihmojë që të kemi mjete shumë moderne për ta shitur shumë bukur këtë që juve nxirrni nga duart tuaja dhe shumë sektorë të tjerë. Mendoj që dhe ekonomia si ndarje, do na japë shumë dorë që të mos jemi në barrën e hijes së rëndë të financave që gjithmonë me ekuilibrat mikrofinanciar të vendit."

Komiteti i Grave Sipërmarrese Zejtare të Dhomës Kombëtare të Zejtarisë në Ditën e 8 Marsit u gjend në Kalanë e Tiranës, duke promovuar gratë sipërmarrëse dhe produktet e tyre artizanale, por edhe zejtarë të tjerë të cilët u certifkuan me Titujt Mjeshtër.

Në këtë aktivitet morën pjesë Shoqatat e Ballkanit Perëndimor dhe Ukraina, Ekspertë nga Dhoma e Zejeve Koblenz, Oda e Prizrenit si edhe Shoqatat e vendit tonë me të cilat Dhoma Kombëtare e Zejtarisë bashkëpunon

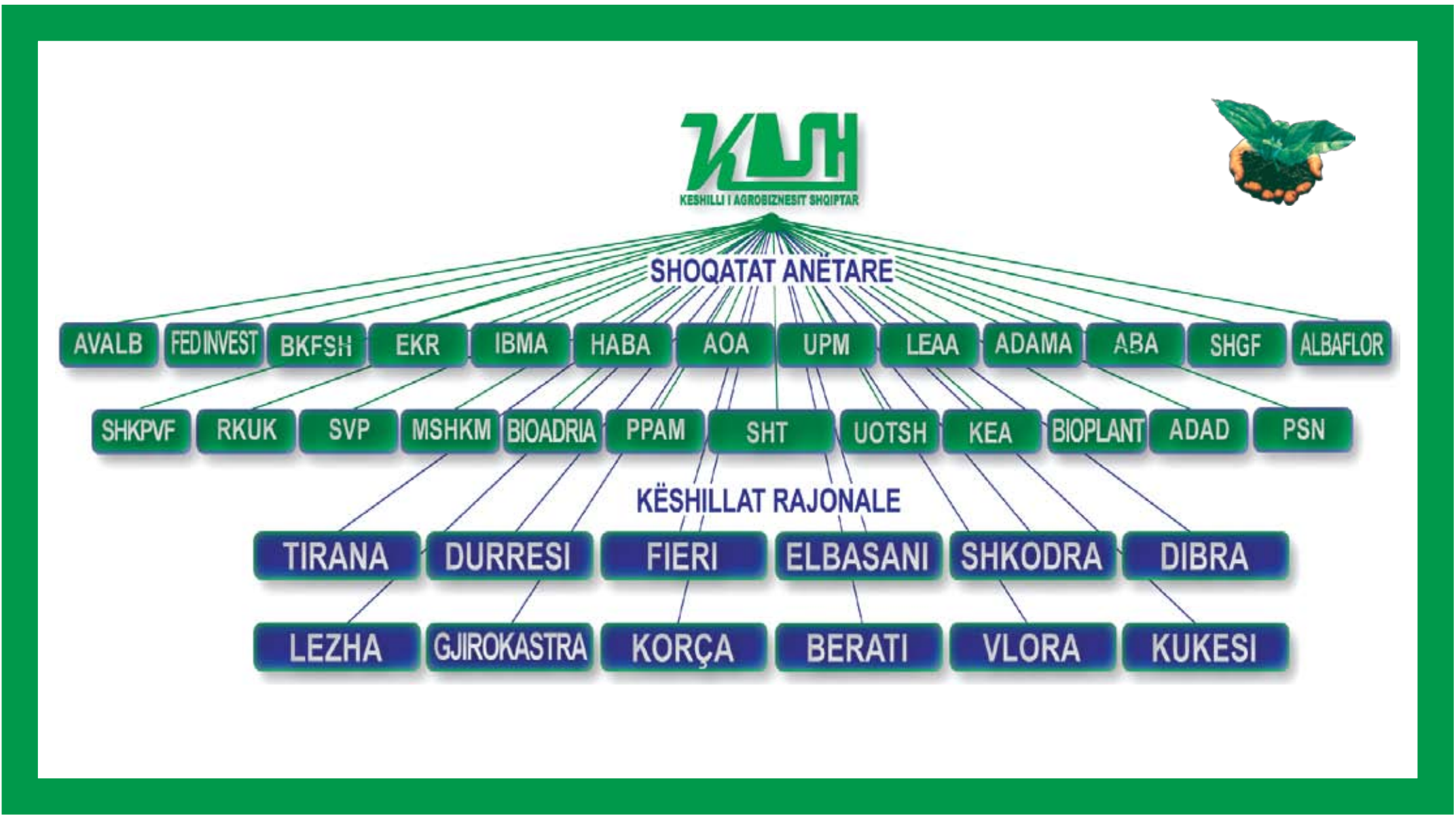
KASH
KESHILLI I AGROBIZNESIT SHQIPTAR
SHOQATAT ANËTARE
AVALB
FEDINVEST
BKFSH
EKR
IBMA
HABA
AOA
UPM
LEAA
ADAMA
ABA
SHGF
ALBAFLOR
SHKPVF
RKUK
SVP
MSHKM
BIOADRIA
PPAM
SHT
UOTSH
KEA
BIOPLANT
ADAD
PSN
KËSHILLAT RAJONALE
TIRANA
DURRESI
FIERI
ELBASANI
SHKODRA
DIBRA
LEZHA
GJIROKASTRA
KORÇA
BERATI
VLORA
KUKESI

KASH
Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar
www.kashalbania.org
Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

KREDI E SHPEJTË MIKRO
PËR ÇDO QËLLIM BIZNES APO INDIVID

KREDI MIKRO

deri në **2,500,000** LEKË

FED invest

GJITHMONË FINANCË SOCIALE

SUBVENCIONE

Kriteret, procedurat dhe mënyra e administrimit të fondit të programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural

(Vijon nga faqja 3)

i. Dokumentacioni që dorëzohet nga aplikanti, pas përfshirjes në Listën e të kualifikuarve

a. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit.

Në rastin e aplikimit si grup fermerësh:

b. Marrëveshja e dakordësisë/bashkimit të anëtarëve të grup fermerëve, e nëshkruar sipas marrëveshjes tip në Aneksin 2 (M 1-3), siç është ngarkuar në sistem në momentin e aplikimit.

c. Kontrata për shitjen e qumështit, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të qumështit, sipas Aneksit 3.

Aplikanti të dorëzojë dokumentacionin, përfshirë edhe atë të specifikuar në listën e të kualifikuarve, pranë Agropikës më të afërt ose zyrës qendrore të AZHBR-së, brenda 20 ditë kalendarike pas publikimit të saj.

ii. Dokumentacioni i dorëzuar në momentin e verifikimit

a. Fatura/autofatura të shitjes së qumështit për secilin nga anëtarët e grupit.

b. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit, nëse nuk është dorëzuar më parë.

Masa 3. Mbarështim i bletarisë në vlerën deri në 1 000 (një mijë) lekë për zgjua, për fermer/aplikant me jo më pak se 50 (pesëdhjetë) zgjoje.

Për pjesën mbi 150 (njëqind e pesëdhjetë) zgjoje, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".

i. Kriteret specifike për masën

Përfitues të mundshëm: Fermerë individual, grup fermerësh, SHBB, person fizik ose juridik.

a. Aplikanti duhet të ketë NIPT aktiv. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh, aplikimi quhet i vlefshëm vetëm nëse të gjithë anëtarët e grupit kanë NIPT me status aktiv.

b. Aplikanti (fermer individual/grup fermerësh), të ketë jo më pak se 50 (pesëdhjetë) zgjoje.

c. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë marrëveshje dakordësie/bashkimi të anëtarëve të grupit të fermerëve, e cila ngarkohet në sistem në momentin e aplikimit. Në marrëveshje përcaktohet numri total i zgjojeve për çdo anëtar dhe si grup, si dhe përfaqësuesi i grupit/subjektit që bën aplikimin.

d. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë kontratë për shitjen e mjaltit, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të mjaltit;

Kontrata parashikon që sasia e mjaltit të dorëzuar të jetë jo më pak se 30% të prodhimit që realizon grupi (bazuar ne rendimentin mesatar në shkallë qarku, me referencë të dhënat e INSTAT). Çdo anëtar i grupit të dorëzojë në AZHBR jo më pak se një faturë/autofaturë shitje të mjaltit. Sasia e mjaltit e pasqyruar në të gjithë faturat e dorëzuara nga grupi i fermerëve, të jetë jo më pak se 30% të prodhimit vjetor.

e. Aplikanti si fermer individual në momentin e verifikimit të ketë jo më shumë se 1 vendndodhje për 50 zgjoje të bletëve, jo më shumë se 2 vendndodhje për 100 zgjoje dhe jo më shumë se 3 vendndodhje për 150 zgjoje.

f. Zgjojet e bletëve të jenë të matrikulluara dhe të regjistruara në regjistrin elektronik të AKVMB/drejtorinë rajonale përkatëse.

g. Përfituesi nuk duhet të jetë debitor ndaj MBZHR dhe AZHBR.

ii. Dokumentacioni që dorëzohet nga aplikanti, pas përfshirjes në Listën e të kualifikuarve

a. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit.

Në rastin e aplikimit si grup fermerësh:

b. Marrëveshja e dakordësisë/bashkimit të anëtarëve të grup fermerëve, e nëshkruar sipas marrëveshjes tip në Aneksin 2 (M 1-3), siç është ngarkuar në sistem në momentin e aplikimit.

c. Kontrata për shitjen e mjaltit, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të mjaltit, sipas Aneksit 3.

Aplikanti të dorëzojë dokumentacionin, përfshirë edhe atë të specifikuar në listën e të kualifikuarve, pranë Agropikës më të afërt ose zyrës qendrore të AZHBR-së, brenda 20 ditë kalendarike pas publikimit të saj.

iii. Dokumentacioni i dorëzuar në momentin e verifikimit

a. Fatura të shitjes së mjaltit për secilin nga anëtarët e grupit.

b. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit, nëse nuk është dorëzuar më parë.

Masa 4. Pagesa në vlerën deri në 200 000 (dyqind mijë) lekë për ha për sezon dhe jo për më shumë se 2 sezone, për kultivimin e perimeve, rrushit për tavolinë në serra dhe/ose luleshtrydhe në tunele plastike për fermer/aplikant me sipërfaqe të mbjellë jo më pak se 1 (një) ha.

Për sipërfaqen mbi 5 (pesë) ha, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".

i. Kriteret specifike për masën

Përfitues të mundshëm: Fermerë individual, grup fermerësh, SHBB, person fizik ose juridik.

a. Aplikanti duhet të ketë NIPT aktiv. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh, aplikimi quhet i vlefshëm vetëm nëse të gjithë anëtarët e grupit kanë NIPT në status aktiv.

b. Aplikantë të kësaj mase janë fermerë që kultivojnë perime, rrush për tavolinë në serra dhe/ose luleshtrydhe në tunele plastike.

c. Aplikanti (fermeri individual/grupi i fermerëve) të ketë jo më pak se 1 (një) ha sipërfaqe të mbjellë me perime, rrush për tavolinë në serra ose luleshtrydhe në tunele plastike.

d. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë marrëveshje dakordësie/bashkimi të anëtarëve të grupit të fermerëve, e cila ngarkohet në sistem në momentin e aplikimit. Në marrëveshje përcaktohet sipërfaqja totale e mbjellë/që do mbillet për çdo anëtar dhe si grup, në çdo sezon si dhe përfaqësuesi i grupit që bën aplikimin;

e. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh për kulturat perimore, duhet që lloji (specia) dhe kultivari i mbjellë të jenë të njëjtë, për të paktën një sezon;

f. Aplikanti të ketë planvendosjen e serrës/serrave dhe/ose tuneleve me të dhënat kryesore.

g. Toka të jetë në pronësi të aplikantit dhe/ose me qira jo më pak se një vit, përfshirë edhe vitin e aplikimit.

h. Të ketë faturë për blerjen e materialit mbjellës të kulturave perimore. Faturat e blerjes së fidanëve duhet të përputhen me periudhën e realizimit të mbjelljeve.

i. Për rrushin e tavolinës dhe luleshtrydhen të ketë faturë për blerjen e plehërave ose produkteve për mbrojtjen e bimëve (PMB)/pesticideve.

j. Përfituesi nuk duhet të jetë debitor ndaj MBZHR dhe AZHBR.

ii. Dokumentacioni që dorëzohet nga aplikanti, pas përfshirjes në Listën e të kualifikuarve

a. Planvendosja e serrës/tunelit plastik për sipërfaqen e mbjellë, sipas Aneksit 4.

b. Dokumentacioni i pronësisë apo marrjes me qira të tokës.

Pronësia mbi tokën bujqësore, vërtetohet me një nga dokumentet e mëposhtme:

- Certifikatë pronësie, e shoqëruar me hartën treguese dhe kartelën e pasurisë së paluajtshme;

- Akti i Marrjes së Tokës në Pronësi (AMTP), sipas legjislacionit për ndarjen e tokës bujqësore, bashkëlidhur me fragmentin e hartës kadastrale, të vërtetuar nga DAMT ose Njësia Administrative ku ndodhet ngastra.

Në të dy rastet, kur aplikuesi është një nga anëtarët e familjes bujqësore dhe pronësia i takon familjes bujqësore, është e nevojshme dakordësia e bashkëpronarëve të familjes bujqësore.

Kur aplikuesi merr tokë me qira:

- Kontratë qiraje me akt noterial ose një dokument të ligjshëm të nënshkruar mes palëve. Afati i qiradhënies të jetë jo më pak se një vit, përfshirë edhe vitin e aplikimit;

c. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit.

Në rastin e aplikimit si grup fermerësh:

d. Marrëveshja e dakordësisë/bashkimit të anëtarëve të grup fermerëve, e nëshkruar sipas marrëveshjes tip në Aneksin 2 (M 4), siç është ngarkuar në sistem në momentin e aplikimit.

Aplikanti të dorëzojë dokumentacionin, përfshirë edhe atë të specifikuar në listën e të kualifikuarve, pranë Agropikës më të afërt ose zyrës qendrore të AZHBR-së, brenda 20 ditëve kalendarike pas publikimit të saj.

iii. Dokumentacioni i dorëzuar në momentin e verifikimit në terren

a. Për kulturat perimore, faturë për blerjen e materialit mbjellës:

- Për farat dhe fidanët e prodhuar në vend:

• Faturë tatimore e fiskalizuar e blerjes së farave/fidanëve, lëshuar nga subjekti tregtues, ku specifikohet lloji (specia) dhe sasia e farave/fidanëve të blerë, si dhe seria e fidanëve të tregtuar sipas certifikatës;

• Një fotokopje të certifikatës zyrtare për materialin mbjellës (lëshuar nga ESHFF), nga subjekti i certifikuar me nënshkrim e vulë të njomë të subjektit tregtues.

- Për materialin mbjellës të importuar (farat dhe fidanët):

• Faturën tatimore/e fiskalizuar e blerjes, lëshuar nga subjekti tregtues ose aktin e zhdoganimit, ku specifikohet lloji (specia) dhe sasia e materialit mbjellës të blerë;

• Fotokopje të certifikatës së origjinës/certifikatës fitosanitare, të vërtetuar me origjinalen me nënshkrimin dhe vulën e njomë të subjektit tregtues.

Kur fidani është prodhuar nga vetë fermeri aplikant, plotësohet deklarata përkatëse.

Në rastin e aplikimit si grup fermerësh, fatura e materialit mbjellës për kulturat perimore të provojë blerjen e të njëjtit lloj/kultivar.

b. Për rrushin e tavolinës dhe luleshtrydhen, faturë për blerjen e plehrave ose PMB/pesticideve.

c. Vërtetim nga AKVMB për plotësimin e regjistrit të përdorimit të Produkteve për Mbrojtjen e Bimëve (PMB-ve).

d. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit, nëse nuk është dorëzuar më parë.

Në rastet kur dokumentet e mësipërme aplikanti nuk i disponon në momentin e verifikimit, mund t'i dorëzojë pranë Agropikës më të afërt, zyrës qendrore të AZHBR-së fizikisht ose me postë. Këto dokumente skanohen dhe ngarkohen në sistem.

Masa 5. Pagesë për kultivimin e bimëve mjekësore e aromatike në vlerën deri në 30 000 (tridhjetë mijë) lekë/ha, për fermer/aplikant me sipërfaqe të mbjellë jo më pak se 1 (një) ha.

Për sipërfaqen mbi 10 (dhjetë) ha, masa e përfitimit zvogëlohet me 50%, përjashtuar rastet e aplikantëve me status "Grup fermerësh" ose "SHBB".

i. Kriteret specifike për masën

Përfitues të mundshëm: Fermerë individual, grup fermerësh, SHBB, person fizik ose juridik.

a. Aplikanti duhet të ketë NIPT aktiv; në rastin e aplikimit si grup fermerësh, aplikimi quhet i vlefshëm vetëm nëse të gjithë anëtarët e grupit kanë NIPT me status aktiv.

b. Aplikantë të kësaj mase janë fermerë që kultivojnë bimë mjekësore e aromatike.

c. Aplikanti (fermeri individual/grupi i fermerëve) të ketë jo më pak se 1 (një) ha sipërfaqe të mbjellë me bimë mjekësore e aromatike.

d. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë marrëveshje dakordësie/bashkimi të anëtarëve të grupit të fermerëve, e cila ngarkohet në sistem në momentin e aplikimit. Në marrëveshje përcaktohet sipërfaqja totale dhe e mbjellë/që do mbillet për çdo anëtar dhe si grup, si dhe përfaqësuesi i grupit/subjektit që bën aplikimin.

e. Në rastin e aplikimit si grup fermerësh duhet të kenë kontratë për shitjen e bimëve mjekësore e aromatike, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të bimëve mjekësore e aromatike.

Kontrata parashikon që sasia e bimëve mjekësore e aromatike të shitura të jetë jo më pak se 30% të prodhimit që realizon grupi (bazuar ne rendimentin mesatar në shkallë qarku me referencë të dhënat e INSAT). Cdo anëtar i grupit të dorëzojë në AZHBR jo më pak se një faturë/autofaturë shitje të bimëve mjekësore e aromatike. Sasia e bimëve mjekësore e aromatike e pasqyruar në të gjithë faturat e dorëzuara, nga grupi i fermerëve të jetë jo më pak se 30% të prodhimit vjetor.

f. Aplikanti të ketë planvendosjen e parcelës/ave me të dhënat kryesore.

g. Toka të jetë në pronësi të aplikantit dhe/ose me qira jo më pak se një vit, përfshirë edhe vitin e aplikimit.

h. Të ketë faturë për blerjen e materialit mbjellës të certifikuar (për mbjelljet e vitit 2024).

i. Përfituesi nuk duhet të jetë debitor ndaj MBZHR dhe AZHBR.

iii. Dokumentacioni që dorëzohet nga aplikanti, pas përfshirjes në Listën e të kualifikuarve

a. Planvendosja e parcelës/ave të mbjella, sipas Aneksit 5;

b. Dokumentacioni i pronësisë së tokës apo marrjes me qira

Pronësia mbi tokën bujqësore, vërtetohet me një nga dokumentet e mëposhtme:

- Certifikatë pronësie, e shoqëruar me hartën treguese dhe kartelën e pasurisë së paluajtshme;

- Akti i Marrjes së Tokës në Pronësi (AMTP), sipas legjislacionit për ndarjen e tokës bujqësore, bashkëlidhur me fragmentin e hartës kadastrale, të vërtetuar nga DAMT ose Njësia Administrative ku ndodhet ngastra.

Në të dy rastet, kur aplikuesi është një nga anëtarët e familjes bujqësore dhe pronësia i takon familjes bujqësore, është e nevojshme dakordësia e bashkëpronarëve të familjes bujqësore.

Kur aplikuesi merr tokë me qira:

- Kontratë qiraje me akt noterial ose një dokument të ligjshëm të nënshkruar mes palëve. Afati i qiradhënies të jetë jo më pak se një vit, përfshirë edhe vitin e aplikimit;

c. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit.

Në rastin e aplikimit si grup fermerësh:

d. Marrëveshja e dakordësisë/bashkimit të anëtarëve të grup fermerëve, e nëshkruar sipas marrëveshjes tip në Aneksin 2 (M5), siç është ngarkuar në sistem në momentin e aplikimit;

e. Kontrata për shitjen e bimëve mjekësore e aromatike, midis grupit të fermerëve dhe një subjekti të licencuar grumbullues/përpunues të bimëve mjekësore e aromatike sipas Aneksit 3.

Aplikanti të dorëzojë dokumentacionin, përfshirë edhe atë të specifikuar në listën e të kualifikuarve, pranë Agropikës më të afërt ose zyrës qendrore të AZHBR-së, brenda 20 ditë kalendarike pas publikimit të saj.

iii. Dokumentacioni i dorëzuar në momentin e verifikimit në terren

a. Faturë për blerjen e materialit mbjellës;

b. Fatura të shitjes së prodhimit të bimëve mjekësore e aromatike për secilin nga anëtarët e grupit në rastin e aplikimeve si grup fermerësh.

c. Fotokopje ose vërtetim të dokumentit të bankës për numrin e llogarisë aktive të aplikantit, nëse nuk është dorëzuar më parë.

(Vijon në numrin e ardhshëm)

KËNDI I MBROJTJES INTELEGJENTE TË BIMËVE

Mbrojtja e mollës nga krimbi *(Cydia pomonella)*, me produkte bioteknike si feromonet çorientuese të çiftëzimit të fluturave

Prof. Ass. Enver Isufi,
Agronom në Mbrojtjen e Bimëve dhe Bujqësinë Biologjike

Krimbi i mollës është dëmtues kyç në prodhimin e mollës.

Quhet kështu me këto argumenta:

• Ky dëmtues shfaqet çdo vit me popullatë të lartë në blloqet e mollës.

• Ka potencial të dëmtojë mbi 50 % të prodhimit të mollës.

• Ka një një kosto të lartë mbrojtjeje, sepse brenda sezonit ndaj tij kryhen 3-4 trajtime me insekticide.

• Ka kosto të lartë mjedisore nga mbetjet kimike me insekticide të zakonshme.

• Rrit mundësinë e shtimit të infeksioneve nga dëmtuesit dytësorë si këpushat, afridet, tripset. Kjo ndodh kështu, sepse insekticidet e përdorura ndaj krimbit, vrasin insektet e dobishme, të këpushave, morrave, tripseve, cikadave. Duke vrarë insektet e dobishme shpërthejnë pikërisht këto insekte të dëmshme, të cilët nuk ishin problem më parë.

Cikli zhvillimit biologjik të krimbit të mollës brenda një sezoni bujqësor

Krimbi i mollës në zonën juglindore dhe verilindore të vendit zhvillon dy brezni të plota dhe me prirje për të zgjatur kohën e fluturimit, kjo mesa duket nga ndikimi i ngrohjes globale. Para tridhjetë viteve në Korçë, Pogradec, Dibër etj., brenda muajit gusht, situata e krimbit të mollës ishte qetësuar, ndërsa sot, kujdesi nga frika për mbrojtjen e mollës nga krimbi vazhdon edhe në gjysmën e dytë të muajit gusht, e deri në shtator. Fluturat e para nga pupat dimëruese shfaqen brenda javës së parë të muajit maj dhe vazhdon deri në javën e tretë të muajit gusht.

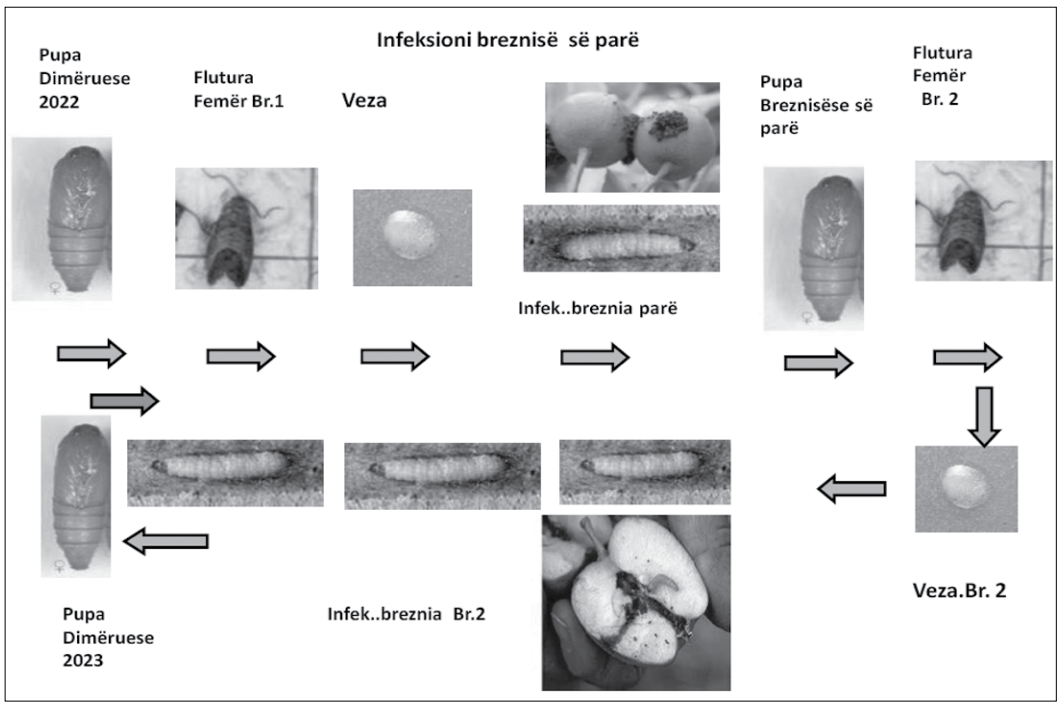

Mbrojtja e mollës nga krimbi (Cydia pomonella) me metodën bioteknike (feromone të cilat pengojnë çiftëzimi u provua për herë të parë u provua në vitin 2004. Kjo provë e parë u bë në Korçë (Dvoran/Mollas). Zbatimi u bë nga shoqata SHBO, Tiranë. Prova e dytë u realizua në një bllok të mollëve në Pukë (viti 2009). Provat u realizuan nga Enver Isufi, atë kohë agronom pranë shoqatës bujqësisë biologjike, SHBO dhe më vonë në shoqatën Bioadria

Kjo metodë u realizua edhe në dy ferma mollësh në Luzin e Madh, Kavajë dhe në Divjakë. Produkti në këto vite importohej nga një biofabrikë në Zvicër. Në zonën kontinentale metoda rezultoi më e suksesshme, se sa në zonën e ulët bregdetare.

Provat fushore më të fundit me metodën bioteknike vazhduan në Korcë edhe në vitin 2022.

Ishte një projekt i mbështetur nga GIZ, zyra e Tiranës, dhe i zbatuar nga Enver Isufi.

Provat u shtrinë në katër blloqe të mbjellë me mollë me rreth gjithsej 4 hektarë, konkretisht te blloku i mollëve i fermerëve Ylvi Bylykbashi, (Shamoll), Oltion Shaholli, (Voskop), Belul Sari (në Zvirinë) dhe në bllokun e mollëve QTTB, Korçë.

Këtë vit u përdor produkti me emër **Isomate CTT,** i cili u importua nga Italia.

Feromoni ka një formulë organike (E, E)-8, 10-dodecadien-1-ol (codlemone). Kjo substancë e prodhuar nga gjëndrat seksuale të fluturës femër, është prodhuar në rrugë industriale dhe me të janë formuluar produkte të cilat si rregull përfaqësojnë tela plastike, të cilat kanë përthithur hormonin seksual të fluturës femër. Kur ky feromon avullon në pëmtore, krijon një re të dendur, e cila çorienton insektet meshkuj në gjetjen e partnereve biologjike femra. Ky lloj mekanizmi të veprimit, i jep metodës emrin «metoda e çorientimit të çiftëzimit» Fijet e feromonit **Isonate CTT** kanë trashësi si një fije makaroni të hollë dhe një gjatësi 20-22 cm. Këto fije teknikisht kanë emrin «dispensëra». Dispensërat janë fije dyshe të ngjitura në të dy kokat e fijeve, duke krijuar kështu dy fije binjake. (T T, do të thothë Tëin Tube).

Kur varen dispensërat në pemtore?

Dispensërat varen në pemë në kohën kur në feromonin monitorues, kapen fluturat e para. *(Shih foto 1)*

Koha kur varen dispensërat në pemëtore ndodh në prag të lulëzimit ose gjatë lulëzimit të mollës, por kjo do të varet nga rënia e fluturave meshkuj në grackën e feromomonit.

Si varen dispensërat në pemtore?

Dispensërat varen duke pasur parasysh se një fije dopjo dispensëri mbron nga krimbi

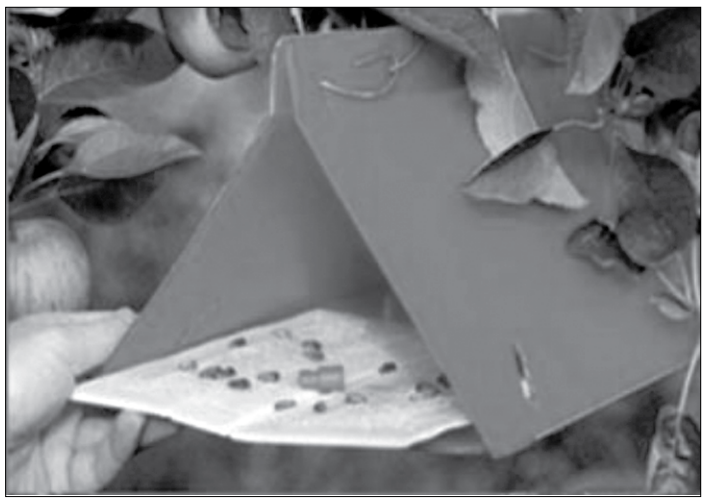

Foto 1. Gracka me feromone monitoruese për kapjen e fluturave të krimbit të mollës

një sipërfaqe prej 20 metra katror pemëtore. Në një sipërfaqe 1ha mollë varen 500 fije dispensëri, kur ato janë me dopio fije.

Skema e varjes së dispensërave në fushë, është e lidhur nga sistemi i mbjelljes së pemëtores, pra distancat mes rreshtave dhe distancat mes bimëve të mollës. Këshillohet që dispensërat të varen zigzak, skemë e cila bën të mundur një mbulim më të mirë të sipërfaqës së bllokut me dispensërat e feromonit, gjë që ndihmon në një shpërndarje me uniforme të reve hormoniale gjatë avullimit të dispensërave. Në rreshta anësorë, dispensërat varen pak më shpesh, për të forcuar forcën e izolimit.

Një kërkesë me rëndësi teknike është ruajtja e distancave të izolimit mes bllokut të trajtuar me feromone dhe ato të patrajtuara me feromone, por trajtuar me insecticide konvencionalë.

Kjo distancë izolimi duhet të jetë minimalja 200 metra largësi.

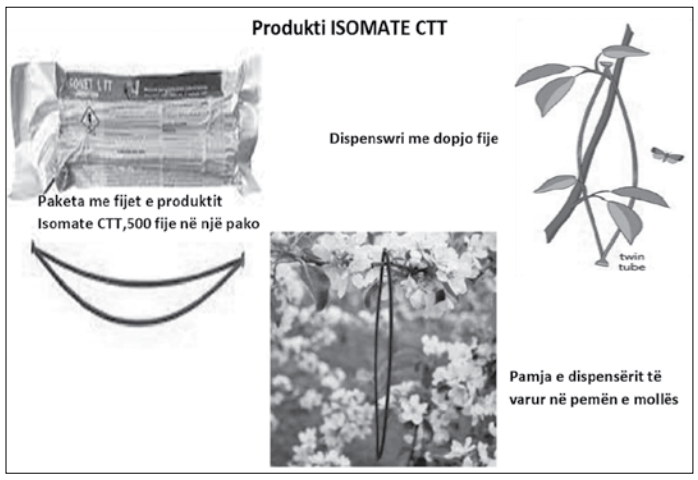

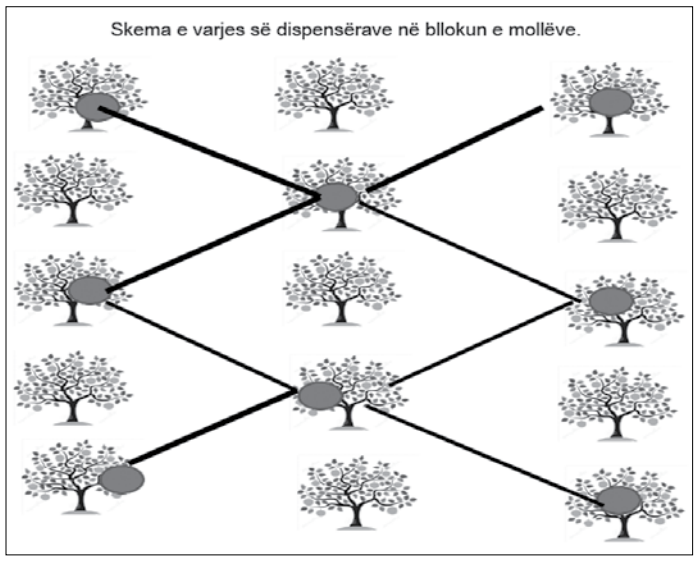

Rezultatet dhe përfundime

Provat njëvjeçare të kryera me produktin **Isomate CTT**, në katër ferma mollësh me madhësi të përgjithshme 4 ha, treguan se molla u mbrojt me sukses nga dëmtimet e krimbit të mollës. Nuk lindi nevoja për trajtime të tjera me insecticide. Nga ana tjetër mospërdorimi i insekticideve konvencionalë, ka ndikim pozitiv si në pastërtinë e prodhimit të mollës, ashtu edhe në pastërtinë e mjedisit.

Produkti Isomate CCT është i regjistruar edhe për t'u përdorur në prodhimin e mollës biologjike.

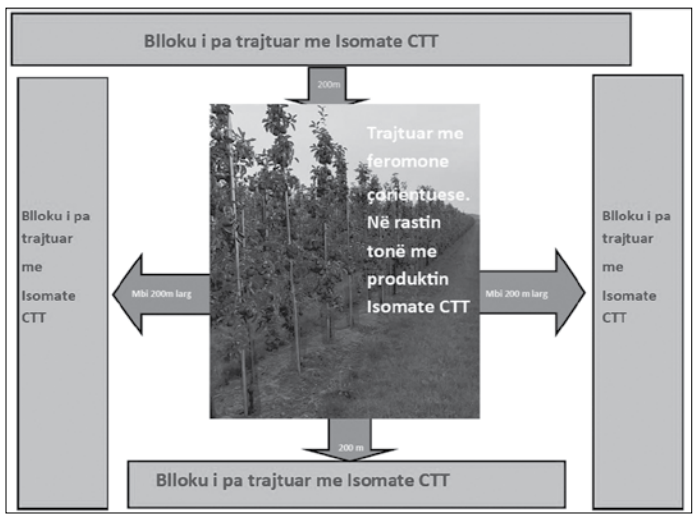

Pse është e nevojshme kjo zonë izolimi mes blloqeve?

Kjo sepse në bllokun e mollëve fqinjë, të patrajtuar me feromone çorientuese, gjenden femra pjellore, të cilat në distanca të shkurtra, ato vijnë e lëshojnë vezë në bllokun e trajtuar me dispensërat e feromonit. Këto flutura pjellore nuk kanë nevojë të çiftëzohen, por kërkojnë pemë me kokrra për të lëshuar vezët. Në këto kushte infeksioni na vjen nga blloqet e mollëve fqinjë.

Si bimë strehuese të krimbit të mollës janë edhe bimët e dardhës, të arrës dhe ndonjë peme tjetër frutore.

Infeksioni në kohën e vjeljes ishte rreth 1%, të frutave të prekur, infeksion i cili pranohet ekonomikisht. Është nevojë e kohës që kjo metodë bioteknike të zgjerohet në prodhimin e mollës. Kjo metodë mund të nxitet edhe duke u bërë pjesë e subvencioneve. Edhe nëse paguhet vetëm 50 % e kostos, kjo metodë nxitet me shpejtësi.

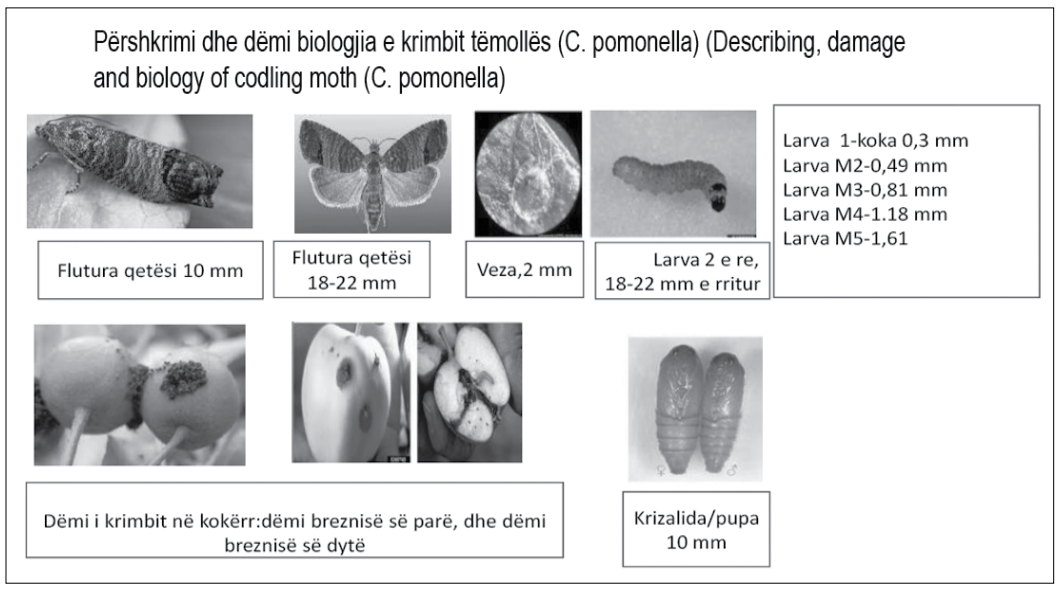

INOVACION

Programi i ri çon teknologjinë në fushat bujqësore

Autoritetet kineze kanë inkurajuar universitetet dhe institutet kërkimore për të promovuar Programin praktik të Shkencës dhe Teknologjisë ku mësuesit dhe studentët marrin pjesë në prodhimin bujqësor në zonat rurale.

Programi u lançua në vitin 2009 nga Universiteti Bujqësor i Kinës në qarkun Quzhou, në provincën Hebei, me synimin për të studiuar dhe zgjidhur problemet praktike bujqësore në zonat rurale, për të zhvilluar talentin bujqësor të nivelit të lartë dhe për të kontribuar në modernizimin rural dhe bujqësor.

Një dokument politikash, i lëshuar nga Këshilli i Shtetit më 1 janar, i njohur gjithashtu si Dokumenti Qendror Nr. 1, theksoi nevojën për të promovuar programin, duke inkurajuar ekspertë nga institutet e kërkimit shkencor dhe universitetet për të luajtur një rol aktiv në përmirësimin e bujqësisë në zonat rurale.

"Ne analizuam kushtet e fidanëve të grurit dimëror për fermerët vendas në Quzhou dhe u mësuam atyre njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për menaxhimin e ujit dhe plehut, si dhe për të parandaluar dhe kontrolluar sëmundjet e bimëve, dëmtuesit dhe barërat e këqija",- tha Feng Jiaru, një student i diplomuar në Universitetin Bujqësor të Kinës.

Së bashku me 77 studentë të tjerë, Feng mori pjesë në një sesion trajnimi në fillim të këtij muaji mbi menaxhimin e grurit dimëror, që është kultura kryesore e kultivuar në këtë periudhë të vitit.

Ata trajnuan më shumë se 2,400 fermerë në Quzhou, të cilët thanë se përfituan shumë nga shpjegimet dhe trajnimet e studentëve.

"Pranvera ka ardhur dhe është një kohë kritike për menaxhimin e grurit, pasi sëmundje të ndryshme dhe infektime nga barërat e këqija kanë filluar të shfaqen në fusha",- tha fermeri Wang Junshan.

Wang mbolli 2 hektarë grurë dimrin e kaluar.

“Mësuesit dhe nxënësit kanë shpjeguar qartë se si të menaxhojmë çdo lloj fidani, si të plehërojmë dhe ujitim dhe si të parandalojmë dhe kontrollojmë sëmundje dhe dëmtues të ndryshëm, gjë që ka qenë me të vërtetë një ndihmë e madhe për ne”, - tha Wang.

Sipas Feng, studentët gjithashtu prezantuan disa teknologji të reja bujqësore për fermerët, duke përfshirë navigimin satelitor, që mund të ndihmojë në mbjelljen e grurit dimëror dhe misrit veror, si dhe diagnozën me sensorë të largët me dron që mund t'i ndihmojë fermerët të kursejnë para dhe të rrisin prodhimin.

"Për më shumë se një dekadë, ky program ka nisur një rrugë të re integrimi të thellë midis shkencëtarëve dhe fermerëve, duke kombinuar nga afër shkencën dhe teknologjinë me industrinë",- u citua të thoshte Zhong Denghua, nga Universiteti Bujqësor i Kinës.

Ai shtoi se programi u ka dhënë fermerëve një mënyrë për të rritur të ardhurat e tyre dhe ka kultivuar një grup talentesh bujqësore me cilësi të lartë në zonat rurale.

Deri më 12 mars, më shumë se 1,200 programe të tilla janë krijuar nga 74 universitete dhe institucione në mbarë vendin, duke përfshirë më shumë se 2,700 ekspertë dhe mbi 5,200 studentë të diplomuar, sipas një raporti të fundit.

Programet kanë prezantuar 284 teknologji të gjelbra të prodhimit bujqësor, me një sipërfaqe aplikimi prej 37.7 milionë hektarësh, duke rezultuar në një rritje të akumuluar të të ardhurave dhe kursime të kostos prej mbi 70 miliardë juanë (9.7 miliardë dollarë), thuhet në raport.

Programet po fillojnë gjithashtu jashtë vendit për të ndarë përvojat e Kinës me botën.

Në prill, ekspertë dhe studentë nga Universiteti Bujqësor i Kinës do të shkojnë në Malavi për të trajnuar fermerët vendas.

Që nga viti 2022, katër programe të tilla të Shkencës dhe Teknologjisë janë nisur nga studentë nga Malavi, që kanë studiuar në universitetin e Pekinit dhe kanë marrë pjesë në programin në Quzhou. Të katër programet kanë lehtësuar sesionet e trajnimit për fermerët vendas dhe promovimin e teknologjive bujqësore.

"Prilli është koha kur fermerët korrin misër, kështu që ne do të përfitojmë nga ky rast për të kryer një sesion trajnimi treditor për të konsoliduar arritjet ekzistuese”,- tha Gao Xinyue, një student i diplomuar në Quzhou, i cili do të shkojë në Malavi muajin e ardhshëm.

Në vitin 2019, Universiteti Bujqësor i Kinës nisi projektin kino-afrikan në Quzhou për të kultivuar talentin e ri teknik për kombet afrikane, duke synuar problemet e ngutshme të prodhimit me të cilat përballen fermerët e vegjël.

Dhoma Amerikane e Tregtisë organizon Forumin me Ministrin e Financave

Dhoma Amerikane e Tregtisë organizoi një forum me pjesëmarrjen e Drejtorëve Ekzekutivë (CEO) të anëtarëve të Dhomësdhe Ministrine Financave, z. Ervin Mete, që synon të nxisë një diskutim të rëndësishëm mbi çështje kritike te biznesit, duke përfshirë transparencën dhe qëndrueshmërinë e sistemit fiskal, përmirësimin e legjislacionit tatimor dhe zgjerimin e bazës së tatimpaguesve.

Sesioni u mirëprit ngrohtësisht nga Kryetari i Dhomës, z. Grant Van Cleve, dhe Drejtori Ekzekutiv, z. Neritan Mullaj, të cilët nënvizuan rëndësinë e madhe të përpjekjeve të bashkëpunimit ndërmjet bizneseve dhe institucioneve qeveritare.

Dhoma, nëpërmjet panelit tësaj të ekspertëve, mban një dialog të vazhdueshëm me Ministrinë e Financave, duke u përpjekur të formësojë proceset legjislative që ndikojnë thellësisht në mjediset e biznesit. Rekomandime të rëndësishme u prezantuan nga znj. Alketa Uruçi, Kryetare e Komitetit të Tatimeve dhe Doganave.

Diskutimet kryesore:

Qëndrueshmëria fiskale: Theksohet domosdoshmëria për politika tatimore të drejta, të qëndrueshme dhe të parashikueshme për të zbutur efektet e pafavorshme mbi bizneset. Sugjerohetqë Ministria e Financave t'i japë përparësi përditësimit të Udhëzimitpër Tatimin mbi të Ardhurat, duke integruar reagimet e mbledhura nga bizneset që nga fillimi i zbatimit. Për më tepër, duhet bërënjë fushatë gjithëpërfshirëse sensibilizuese që synon ndërgjegjësimin e biznesit për zbatimin e ligjit të ri për tatimin mbi të ardhurat.

Rritja e transparencës ndaj tatimpaguesve: Theksohet domosdoshmeria për të publikuar të gjitha qëndrimet në lidhje me dispozitat specifike ligjore nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve apo Ministria e Financave. Gjithashtu, u theksua nevoja për rritjen e proceseve të konsultimit dhe komunikimit institucional për të siguruar publikimin në kohë të projekt-akteve dhe reagimet e përgjegjshme ndaj komenteve të biznesit.

Ekonomia informale dhe zgjerimi i bazës së tatimpaguesve: Përkrahet fuqimisht rritja e të ardhurave buxhetore, përmes integrimit të më shumë tatimpaguesve në ekonominë formale, pa përdorur rritjen e normës së tatimit. Hartimi i nje politike kundër informalitetit konsiderohet thelbësor për arritjen e këtij objektivi.

Ndryshimet ligjore në proces: Eshtë e domosdoshme një analizë rigoroze e projektligjeve të propozuara kohët e fundit që ndikojnë në barrën fiskale, duke përfshirë ato që kanë të bëjnë me taksën mbi pasurinë e paluajtshme,sigurimin e detyrueshëm ndaj tërmeteve, projektligji për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit. Radhiten shqetësimet e ngritura nga bizneset në lidhje me mbivendosjen e taksave dhe përfshirjen e nevojshme të Ministrisë së Financave.

Çështjet e sektorëve specifikë dhe bizneset e mëdhenj: Disa sektorë dhe biznese të mëdha po përballen me probleme, veçanërisht me praktikat e rivlerësimit tatimor nga autoritetet tatimore, për përjashtimet nga TVSH-ja të lëshuara nga Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore, duke tejkaluar afatet ligjore. Ndryshimi i udhëzimit te përbashkët të Ministrisë së Financave dhe Ministrisë së Energjisë është thelbësor per shmangien e kësaj problematike.

Bizneset janë në pritje të miratimit të një Udhëzimi të Ri të Ministrit të Financave për zbatimin e Marrëveshjeve Tatimore. Vazhdojnë shqetësimet lidhur me vonesat nga Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve (DPT) në zbatimine këtyre marrëveshjeve, me vonesa të vazhdueshme ose përgjigje jo të plota për aplikimet.

Rivitalizimi i Këshillit Tatimor: Janë shumë të dobishme përfitimet nga riaktivizimi iKëshillit Tatimor për nxitjen e politikave fiskale.

Sistemet e reja të pagesave (Elektronike): Nismat e qeverisë dhe legjislacioni përkatës në këtë sferë, së bashku me aplikimin e Shqipërisë për t'u anëtarësuar në Eurozonë (SEPA), u diskutuan gjerësisht.

Forumi i CEO-ve mishëron një platformë jetike për dialog konstruktiv midis sektorit privat dhe enteve qeveritare, duke nxitur një mjedis të favorshëm për rritje dhe zhvillim të qëndrueshëm ekonomik.

Citate

"Ky Forum i CEO-ve nënvizon rëndësinë e bashkëpunimit midis biznesit dhe qeverisë në formësimin e politikave efektive fiskale për rritje të qëndrueshme ekonomike. Përpjekjet tona të bashkërenduara hapin rrugën për një të ardhme me vizion për të dy palët, që në fund të fundit janë në shërbim tëbiznesit dhe qytetarit." –Z. Grant Van Cleve, President, Dhoma Amerikane e Tregtisë.

"Dialogët tanë të qëndrueshëm me Ministrinë e Financave, brenda fushës së diskutimeve të ekspertëve, kanë qënë rezultativ. Përpjekje të tilla bashkëpunimi janë thelbësore në hartimin e strategjive dhe politikave efektive." - Z. Neritan Mullaj, Drejtor Ekzekutiv, Dhoma Amerikane e Tregtisë.

Toka bujqësore, dixhitalizohen 60% e regjistrave në 225 njësi administrative

Regjistrat e tokës bujqësore në vend janë dixhitalizuar në masën 60 për qind në shkallë vendi, sipas të dhënave të fundit zyrtare të raportuara nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.

Këta regjistra u takojnë 225 njësive administrative. Paralelisht dokumenti raporton se është krijuar Sistemin i Informacionit për Tokën për të paktën 448,541 ha ose 65.2% të totalit të tokës bujqësore në shkallë vendi. Në programin “Menaxhimi i Qëndrueshëm i Tokës” i cili ka si synim pikërisht këto hapa që lidhen me dixhitalizimin, ministria raportoi punën në disa qarqe.

“Në kuadër të programit “Menaxhimi i Qëndrueshëm i Tokës Bujqësore” i cili synon të krijojë Sistemin e Informacionit për Tokën (LIS) në rreth 15,000 ha tokë bujqësore në njësitë administrative Qukës të qarkut Elbasan, Hekal të qarkut Fier, Fajzë të Qarkut të Kukësit, Helmës të Qarkut të Tiranës, Blinisht dhe Zejmen të Qarkut të Lezhës për 12-mujorin e vitit 2023, shpenzimet faktike janë në masën 93%, dhe për produktin ka 15,071.7 ha sipërfaqe të dixhitalizuara” thuhet në dokument.

Sipas raportit në përfundim të fazave janë kryer detyrat si:

1) Inventarizimi dhe klasifikimi i tokave bujqësore sipas përshtatshmërisë së saj;

2) Mbledhja e informacionit për përdorimin/mbulesë tokësore për vitin që është kryer regjistrimi fillestar dhe 2023 si dhe analizimi i dinamikës së ndryshimeve në përdorimin e tokës bazuar te parcela;

3) Studimi agro-ekologjik i zonave në studim;

4) Dixhitalizimi i regjistrit të tokës bujqësore për 4 njësi administrative;

5) Krijimi i programit ËEB-GIS për të dhënat e tokës.

“Realizimi vjetor për vitin 2023 i shpenzimeve për këtë program është 93.9%.

Në fillim të vitit 2023 plani fillestar ka qenë 25,000,000 lekë. Plani i rishikuar për vitin 2023, pas rialokimeve të kryera gjatë vitit, është 24,300,000 lekë.

Konkretisht gjatë vitit janë pakësuar shpenzimet e QTTB-së Fushë-Krujë në vlerën 4,608,000 lekë për mirëmbajtjen e WEB-GIS, vlerë e cila është transferuar në Aparatin e MBZHR-së, në të njëjtin program 05470.

Gjithashtu me Aktin-Normativ Nr. 6, datë 14.12.2023 janë pakësuar shpenzimet në vlerën 700,000 lekë” raportoi në dokumentin e monitorimit të buxhetit ministria.

KËNDI I EKSPERTIT

Kalendari bujqësor, muaji prill 2024

Përgatitur nga Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari

Më 8 prill - Hëna e Re

Hëna do të vendoset në të njëjtën anë të Tokës me Diellin dhe nuk do të jetë e dukshme në qiellin e natës. Kjo fazë do të ndodhë në orën 18:22 UTC. Kjo është koha më e mirë e muajit për të vëzhguar objekte të zbehta si galaktikat dhe grupimet e yjeve, sepse nuk ka dritë të hënës që të ndërhyjë.

Më 8 prill - Eklipsi total i Diellit. Një eklips total diellor ndodh kur hëna bllokon plotësisht Diellin, duke zbuluar atmosferën e bukur të jashtme të Diellit të njohur si korona. Kjo është një ngjarje e rrallë, një herë në jetë për shikuesit në Shtetet e Bashkuara. Eklipsi i fundit total diellor i dukshëm në Shtetet e Bashkuara kontinentale ndodhi në vitin 2017 dhe tjetri nuk do të ndodhë deri në vitin 2045.

Më 22 prill 23 –Dush Meteorik Lyrids. Lyrids është një shi mesatar, që zakonisht prodhon rreth 20 meteorë në orë në kulmin e tij. Ai prodhohet nga grimcat e pluhurit të lëna pas nga kometa C/1861 G1 Thatcher, e cila u zbulua në vitin 1861. Dushi zhvillohet çdo vit nga 16-25 prill. Kulmin e tij këtë vit do ta arrijë natën e datës 22 prillit dhe mëngjesin e datës 23 prill. Këta meteorë ndonjëherë mund të prodhojnë shtigje të ndritshme pluhuri që zgjasin për disa sekonda. Fatkeqësisht, shkëlqimi i hënës së plotë do të bllokojë të gjithë, përveç meteorëve më të shndritshëm këtë vit. Shikimi më i mirë do të jetë nga një vend i errët pas mesnate. Meteorët do të rrezatojnë nga yjësia Lyra, por mund të shfaqen kudo në qiell.

Më 23 prill - Hëna e plotë. Hëna do të jetë e vendosur në anën e kundërt të Tokës nga Dielli dhe faqja e saj do të jetë plotësisht e ndriçuar. Kjo fazë do të ndodhë në orën 23:50 UTC. Kjo hënë e plotë njihej nga fiset e hershme vendase amerikane si Hëna Rozë sepse shënonte shfaqjen e rozës së myshkut, ose phlox-it të tokës së egër, e cila është një nga lulet e para të pranverës. Kjo hënë është njohur edhe si Hëna e Barit që mbin, Hëna në Rritje dhe Hëna e Vezës. Shumë fise bregdetare e quajtën atë Hëna e Peshkut, sepse kjo ishte koha kur harenga notonte në rrjedhën e sipërme për të pjellë vezët.

Parashikimi i motit për muajin prill 2024 në Tiranë (Zona bregdetare)

Dt.	Temperatura e ajrit °C		Temp. reale që ndjehet °C	Shiu		Era				UV Indeks	Zhvillimi i reve dhe reshjet	Simboli
						Km/Orë		Drejtimi				
	U	L		mm	Orë	D	N	D	N			
1	7	17	6/17/2017	0	0	9	9	JL	J	3	Shtimi i vranësirës	
2	11	19	8/18/2018	4.9	5.5	9	15	JJL	J	1	Vranësirë me ndonjë shi të rastit	
3	11	18	10/18/2018	2.9	3.5	11	7	J	JJL	2	Vranësirë;Një shi i vogël në mëngjes, i ndjekur nga një shi me pika pasdite	
4	11	20	12/19/2019	0	0	7	4	VL	LVL	2	Vranësirë	
5	11	21	11/21/2020	1.4	3	9	6	JL	LJL	2	Vranësirë e madhe, një shi me pika në mëngjes i ndjekur nga një shi i vogël padite	
6	11	20	11/20/2019	10.7	5	7	9	J	JJL	2	Kryesisht vranësirë me disa shira dhe stuhi	
7	11	18	10/18/2017	8.9	6.5	9	7	LJL	L	3	Kryesisht vranësirë; një shi në kalim në mëngjes i ndjekur nga periudhë me shira pasdite	
8	12	20	12/21/2020	10.8	4	4	7	JJP	PJP	2	Vranësirë me disa shira dhe stuhi	
9	12	17	13-18-17	9.3	3.5	9	6	J	JJP	2	Kryesisht vranësira me reshje shiu dhe bubullima duke u bërë më e përhapur	
10	11	18	12/20/2018	1.1	1	6	6	JJP	VVL	3	Një shi i vogël në mëngjes, pastaj, kryesisht me re	
11	10	19	10/22/2018	0	0	7	4	VL	VVL	5	Pjesërisht me diell	
12	12	21	11/21/2021	2.2	2.5	6	9	VL	VVL	2	Vranësirë	
13	12	20	11/19/2019	0	0	11	9	L	LVL	3	Kryesisht me re	
14	12	19	13-19-19	0	0	7	6	LVL	V	2	Kryesisht me re	
15	12	19	13-23-18	1.5	3	7	4	JL	J	6	Kryesisht vranësirë me ndonjë shi të vogël pasdite	
16	13	19	13-22-19	0.7	2	6	6	VL	VVL	3	Vranësirë e madhe me ndonjë shi me pika	
17	13	20	14-21-20	0	0	7	6	VL	VVP	2	Një mbulesë e trashë me re	
18	12	20	14-23-18	0	0	6	6	VL	VVP	4	Kohë me re dhe diell	
19	13	20	13-23-19	0.9	0.5	4	6	VL	V	4	Kohë me re dhe diell	
20	12	20	13-24-19	0	0	7	4	VL	JJP	8	Kryesisht me diell	
21	13	21	12/25/2019	0	0	6	6	JJL	JL	8	Kohë me re dhe diell	
22	13	21	13-25-20	4.2	3.5	7	6	LJL	JP	6	Re dhe diell me disa shira	
23	13	21	14_23-20	1.2	1	6	6	JP	VVL	4	Disa shira dhe ndonjë stuhi në mëngjes pastaj re dhe diell	
24	12	20	13-23-19	0	0	7	2	LVL	JJP	6	Një përzjerje diel dhe re	
25	12	21	12/23/2020	3	2	6	2	JL	JL	5	Re dhe diell me copa me disa shira dhe ndonjëstuhi pasdite	
26	13	21	14-23-20	2.9	2	4	6	LVL	V	4	Kryesisht me Re me disa shira dhe ndonjë stuhi pasdite	
27	12	20	11/24/2019	0	0	7	9	VL	VVL	7	Më shumë diell se re	
28	11	21	13-24-20	0	0	9	6	JL	V	8	Kohë me diell	
29	14	24	12/26/2022	1.7	2	9	13	JJP	J	8	Pjesërisht me diell	
30	15	25	14-26-23	0	0	15	6	JJP	J	7	Vranësira të ndrueshme	

Parashikimi i motit për prill 2024 në Korçë (Zona e ftohtë)

Dt.	Temperatura e ajrit °C		Temp. reale që ndjehet °C	Shiu		Era				UV Indeks	Zhvillimi i reve dhe reshjet	Simboli
						Km/Orë		Drejtimi				
	U	L		mm	Orë	D	N	D	N			
1	0	11	0-14-11	0	0	4	6	J	JJP	4	Diell i ndjekur nga shtim vranësire	
2	4	14	4/13/2013	1.1	2.5	7	7	J	JJP	2	Vranësirë;një shi me pika në mëngjes i ndjekur nga një shi i vogël pasdite	
3	5	14	6/15/2015	0	0	6	6	JJP	JP	2	Vranësirë	
4	5	15	5/17/2017	0	0	2	4	J	J	2	Vranësirë	
5	5	15	5/16/2016	1.1	1.5	6	9	JJL	JL	2	Vranësirë;një shi me pika në mëngjes dhe pastaj një shi i vogël pasdite	
6	5	15	6/15/2015	5.9	3.5	7	7	J	JP	2	Vranësirë me shira	
7	4	14	4/15/2015	7.3	3.5	6	4	JJL	JL	2	Kryesisht me re	
8	5	15	4/16/2015	9.1	6.5	6	9	VP	P	2	Vranësirë me shira	
9	5	12	4/13/2012	3	3.5	9	7	PJP	P	2	Vranësirë me pak shi	
10	5	13	7/14/2012	0	0	7	6	P	PJP	2	Kryesisht me re	
11	3	15	4/18/2015	0	0	4	4	JL	JJL	3	Kohë me re dhe diell	
12	6	16	5/17/2017	1.5	2	6	6	LJL	L	2	Vranësirë	
13	5	14	6/13/2013	0.9	2	9	7	L	L	2	Vranësirë me pak shi	
14	5	13	7/15/2013	0	0	6	4	LVL	VL	3	Mbetet me re	
15	6	13	6/19/2014	0.8	2	4	2	L	J	8	Diell i ndjekur nga shtimi i vranësirës	
16	5	14	6/16/2014	0	0	6	6	LJL	L	2	Vranësirë	
17	6	14	6/15/2015	0.9	1	6	4	LJL	PJP	2	Një mbulesë e trashë me re	
18	5	14	5/17/2015	1.4	1	2	4	PVP	VVP	2	Kryesisht me re	
19	6	16	7/18/2016	1.3	4.5	4	4	VL	VL	3	Kryesisht me re me ndonjë shi në zonë	
20	14	5	5/20/2015	0	0	4	2	VL	PJP	8	Kryesisht me diell	
21	6	15	5/19/2016	0	0	4	4	JJL	JJL	5	Kryesisht me re	
22	7	17	7/19/2016	6.8	5.5	7	4	JL	JJP	3	Vranësirë me ndonjë shi të rastit pasdite	
23	6	15	6/16/2015	2.3	3	7	7	P	P	2	Vranësirë; një shi i vogël në mëngjes i ndjekur nga shira me pika pasdite	
24	6	16	5/18/2017	0	0	4	6	PJP	P	2	Vranësirë	
25	6	17	8/20/2018	1.8	2	4	4	JL	JJP	5	Vranësirë e madhe me ndonjë shi pasdite	
26	7	16	8/20/2017	4	3.5	2	6	JJL	VP	4	Kryesisht me re me ndonjë shi të rastit pasdite	
27	5	15	6/18/2016	0	0	6	6	VL	LVL	4	Me re shumicën e kohës	
28	4	15	8/21/2016	0	0	4	4	L	L	9	Diell pjesën më të madhe të kohës	
29	7	20	8/23/2019	0	0	6	6	JJP	JJP	9	Kryesisht me diell	
30	8	21	9/23/2019	0	0	7	4	JP	JJP	8	Kohë me re dhe diell	

Treguesit mesatarë klimatikë gjatë muajit prill 2024

Treguesit	Tiranë	Korçë	Vlorë	Shkodër	Dibër	Gjirokastër
Temperatura e ajrit						
Mesatare (°C)	16	12	17	16	9	14
Maksimale (°C)	19	15	18	20	14	17
Minimale (°C)	14	9	15	13	5	10
Më e larta gjatë viteve (°C)	29 (2013)	28 (2013)	26 (2018)	30 (2013)	28 (2013)	27 (2012)
Më e ulta gjatë viteve (°C)	4 (2020)	-1 (2020)	7 (2020)	2 (2020)	-13 (2021)	-2 (2020)
Numuri i ditëve me Temperatnë + 30°C (Ditë dhe %)	0	0	0	0	0	0
Numuri i ditëve me Temperat në + 18°C (Ditë dhe %)	17 (57)	9 (30)	16 (53)	18 (63)	5 (17)	12 (40)
Numuri i ditëve me Temperat në -0°C (Ditë dhe %)	0	0	0	0	6 (20)	0
Era						
Shpejtësia e erës (Km/Orë)	13	12	20	12	11	12
Temperatura e erës (°C)	13	8	14	13	3	9
Reshjet (Shiu)						
Shi (mm)	149	120	98	147	196	126
Numuri i ditëve me shi (Ditë dhe %)	8 (25)	8 (27)	6 (21)	7(24)	10 (34)	8 (26)
Sasia rekord e shiut gjatë një dite (mm dhe viti)	73.6 (2010)	52.4 (2015)	52.7 (2010)	74.4 (2021)	91 (2010)	47.2 (2010)
Dëborë (cm)	0	36.4	0	5.4	109	0
Lagështia e ajrit (%)	72	78	72	71	79	74
Shikueshmëria (Km)	9.41	8.7	9.63	9.3	8.69	9.25
Mbulimi i qiellit me re (%)	29	39	27	30	40	33
UV index	5	4	5	5	3	4
Orë me diell në Ditë	13	13	13	13	13	13
Gjatësia e ditës (Orë)	13:20	13:18	13:17	13:22	13:21	13:16
Vlerësimi i muajit	Mirë	Mesatare	Mirë	Mirë	Shumë keq	Mirë

Kalendari, fazat e hënës dhe shënjat astrologjike për muajin prill 2024

Dt.	Dita	Dita e Vitit	Dielli		Zgjatja e ditës	Hëna		Fazat e Hënës			Shënjat Astrologjike
			Lind	Perëndon		Lind	Perëndon	Faza	%	Dita	
1	Hënë	92	06:23	19:06	12:42:46	1:45	10:15		57	22 05:14	Bricjapi
2	Martë	93	06:21	19:07	12:45:30	2:42	11:18		47	23	Bricjapi
3	Mërkurë	94	06:20	19:08	12:48:14	3:30	12:31		36	24	Ujori
4	Enjte	95	06:18	19:09	12:50:58	4:10	13:48		25	25	Ujori
5	Premte	96	06:16	19:10	12:53:42	4:43	15:08		16	26	Peshqit
6	Shtunë	97	06:15	19:11	12:56:25	5:10	16:27		8	27	Peshqit
7	Diel	98	06:13	19:12	12:59:08	5:35	17:46		3	28	Dashi
8	Hënë	99	06:11	19:13	13:01:50	6:00	19:05		1	29 20:20	Dashi
9	Martë	100	06:10	19:14	13:04:32	6:25	20:24		1	1	Demi
10	Mërkurë	101	06:08	19:15	13:07:13	6:53	21:44		5	2	Demi
11	Enjte	102	06:07	19:16	13:09:54	7:26	23:02		11	3	Demi
12	Premte	103	06:05	19:18	13:12:34	8:05	S'ka		19	4	Binjakët
13	Shtunë	104	06:03	19:19	13:15:13	8:54	0:14		28	5	Binjakët
14	Dielë	105	06:02	19:20	13:17:52	9:50	1:17		37	6	Gaforrja
15	Hënë	106	06:00	19:21	13:20:30	10:53	2:09		47	7	Gaforrja
16	Martë	107	05:59	19:22	13:23:08	11:58	2:49		57	8 21:13	Luani
17	Mërkurë	108	05:57	19:23	13:25:45	13:03	3:22		67	9	Luani
18	Enjte	109	05:56	19:24	13:28:21	14:06	3:48		75	10	Luani
19	Premte	110	05:54	19:25	13:30:56	15:08	4:10		83	11	Virgjëresha
20	Shtunë	111	05:53	19:26	13:33:30	16:08	4:29		90	12	Virgjëresha
21	Diel	112	05:51	19:27	13:36:04	17:09	4:48		95	13	Peshorja
22	Hënë	113	05:50	19:28	13:38:36	18:10	5:06		98	14	Peshorja
23	Martë	114	05:48	19:29	13:41:08	19:12	5:25		100	15	Peshorja
24	Mërkurë	115	05:47	19:30	13:43:39	20:18	5:46		100	16 01:48	Akrepi
25	Enjte	116	05:45	19:32	13:46:08	21:25	6:12		98	17	Akrepi
26	Premte	117	05:44	19:33	13:48:37	22:33	6:42		94	18	Shigjetari
27	Shtunë	118	05:43	19:34	13:51:04	23:38	7:21		88	19	Shigjetari
28	Diel	119	05:41	19:35	13:53:30	S'ka	8:10		81	20	Bricjapi
29	Hënë	120	05:40	19:36	13:55:56	0:38	9:10		72	21	Bricjaoi
30	Martë	121	05:39	19:37	13:58:19	1:28	10:19		61	22	Bricjapi

Parashikimi i motit për muajin prill 2024

Prilli në Tiranë do të ndikohet nga klima bregdetare mesdhetare. Në Tiranë në prill, mund të pritet: zakonisht reshje shiu, herë pas here stuhi, mjegull herë pas here dhe mot të këndshëm dhe të ngrohtë. Gama e temperaturave mesatare të ditës do të jetë rreth 18°C dhe 24°C. Zakonisht java e pestë është më e nxehta në prill, por mos harroni se mund të ketë Shi, Bubullima dhe Mjegull. Ngjarjet e motit që mund të ndodhin gjatë udhëtimit për në Tiranë: 15 herë Shi, 7 herë Bubullima (Stuhi), 2 herë Mjegull, Tirana në muajin prill do të përjetojë ditë të këndshme dhe të ngrohta me qiell me vranësira të forta. Zakonisht temperatura do të luhatet rreth 21°C dhe ndihet për 23°C dhe era do të jetë fllad i lehtë.

Temperaturat e larta ditore do tërriten me 4°C, nga 17°C në 21°C, rrallë do të bien nën 13°C ose të kalojnë 26°C. Temperaturat e ulëta ditore do të rriten me 3°C, nga 6°C në 9°C, rrallë do të bien nën 2°C ose do të kalojnë 12°C.

Për referencë, më 3 gusht, dita më e nxehtë e vitit, temperaturat në Tiranë zakonisht variojnë nga 18° C në 32° C, ndërsa më 4 janar, dita më e ftohtë e vitit, ato shkojnë nga 0° C në 11° C.

Zhvillimi i reve

Muaji prill në Tiranë do të përjetojë në thelb mbulim të vazhdueshëm me re, ku përqindja e kohës që qielli është me vranësira ose kryesisht me re do të mbetet rreth 47% gjatë gjithë muajit.

Dita më e kthjellët e muajit është 28 prilli, me kushte të kthjellëta, kryesisht të kthjellëta ose pjesërisht me vranësira në 55% të rasteve. Gjatë muajit prill, mbulimi mesatar i qiellit me re do të jetë 47%.

Për referencë, më 7 dhjetor, dita më e vrenjtur e vitit, shansi i kushteve të mbuluara me re ose më së shumti me re

është 55%, ndërsa më 21 korrik, dita më e qartë e vitit, mundësia e qiellit të pastër, është 91%.

Zgjatja e Ditës

Në prill, gjatësia e ditës gradualisht fillon të rritet me rreth 76 minuta. Dita më e shkurtër do të jetë 1 prilli dhe ofron 12 orë 39 minuta dritë dite, lindja e diellit është në orën 6:26 e mëngjesit dhe perëndimi i diellit është në orën 19:05 dhe dita më e gjatë është 30 prilli me 13 orë 55 minuta ditë, lindja e diellit është në orën 5:41 e mëngjesit dhe perëndimi i diellit do të jetë në orën 19:36. Për një udhëtar, numri i orëve të diellit është shumë i rëndësishëm. Ky muaj ofron mesatarisht 13 orë dite.

Për referencë, më 21 qershor, dita më e gjatë e vitit, Dielli lind në orën 5:07 të mëngjesit dhe perëndon 15 orë dhe 10 minuta më vonë, në orën 20:17, ndërsa më 22 dhjetor, dita më e shkurtër e vitit, dielli lind në orën 7:03 të mëngjesit dhe perëndon 9 orë e 11 minuta më vonë, në orën 16:14.

Reshjet

Prilli do të jetë përgjithësisht muaj i lagësht dhe me shi. Në këtë kohë të vitit në Tiranë mund të priten 102 mm reshje atmosferike gjatë gjithë muajit. Në Tiranë, mundësia e një dite të lagësht gjatë muajit prill do të zvogëlohet gradualisht, duke filluar muajin me 29% dhe duke e mbyllur në 26%.

Për referencë, mundësia më e lartë ditore e vitit për një ditë të lagësht është 36 % më 5 dhjetor dhe shansi më i ulët i tij është 10 % më 7 korrik.

Mesatarja e akumulimit të reshjeve 30-ditore gjatë muajit prill në Tiranë do të ulet gradualisht, duke e filluar muajin me 61 mm, kur rrallë i kalon 103 mm ose të bjerë nën 26 mm; dhe duke e përfunduar muajin me 50 mm, kur rrallë i kalon 90 mm ose të bjerë nën 18 mm.

Gjatë muajit prill në Tiranë parashikohen të bien 63.3 mm shi në 51.0 orë, ndërsa në Korçë parashikohen të bien rreth 49.2 mm shi në 47.5 orë. (Tabelat më sipër)

Lagështia e Ajrit

Lagështia më e përshtatshme kur njerëzit ndihen më mirë është në një lagështi relative prej 45 përqind. Në prill mund të pritet për njëlagështi shumë më të lartë, rreth 75 %. Këto janë kushte të pafavorshme për një shëtitje

(Vijon në faqen 14)

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 13)

Kalendari bujqësor, muaji prill 2024

Kalendari i punimeve për kulturat bujqësore dhe kujdesit për kafshët sipas fazave të Hënës

Kultura	Punimet që duhet të kryhen	Afatet e kryerjes së punimeve	Koha kur Hëna është e favorshme (Prill)
Të përgjithëshme	Plugimi i thellë i tokave për mbjelljet e kulturave bujqësore të stinëssëpranverës	Gjatë muajit	3-4 ;7-8 ;12-13 ;16-20 Prill
	Punimet përgatitore para mbjelljes (kultivime, diskime, frezime, lesime etj)	Gjatë muajit	3-4 ;7-8 ;12-13 ;19-20 ; 26-27
	Plehrimi i tokave me plehra organike dhe përmbysja e tyre me plugimet	Gjatë muajit	1-2 ; 28-30 Prill
Drithrat	Plehrimi suplementar në parcelat e mbjella me të lashta	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;26-27
	Luftimi i barërave të këqija (Herbicidimi) në parcelat e mbjella me të lashta	Gjatë muajit	3-4 ;7-8 ;16-20
	Mbjellja e elbit distik dhe elbit polistik në të gjitha zonat klimatike të vendit	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;22-25
	Mbjellja e misrit në zonën klimatike bregdetare të vendit	10-30 Prill	5-6 ;14-15 ;22-25
Bishtajoret	Mbjellja e fasules në zonën klimatike bregdetare të vendit	10-30 Prill	5-6 ;14-15 ;22-25
	Mbjellja e fasules në zonën klimatike paramalore të vendit	20-30 Prill	5-6 ;14-15 ;22-25
Patatja	Mbjellja e patates në zonën klimatike paramalore të vendit	Gjatë muajit	1-2 ;9-11 ;19-20 ;24-25 ;28-30
	Shërbimet kulturore në parcelat e patates së hershme në zonën e ngrohtë të vendit	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
Luledielli	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me luledielli në zonën klimatike kodrinore të vendit	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
Duhani	Shërbimet kulturore në farishtet e duhanit në të gjitha zonat klimatike të vendit	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Tranpiantimi i fidanave të duhanit në fushë në zonën e ngrohtë të vendit.	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;24-25
Foragjeret	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me kultura foragjere	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Mbjellja e urovit dhe buxhakut në zonën e ftohtë të vendit	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;22-25 Prill
	Mbjellja e panxhar sheqerit dhe panxharit foragjer në të gjithë zonat klimatike të vendit	1-10 Prill	1-2 ;9-11 ;19-20 ;24-25 ;28-30
	Mbjellja e jonxhës dhe trifilit në zonën klimatike paramalore të vendit	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;22-25
	Kositja dhe kullotja e hasëlleve të mbjella që në vjeshtë në zonën bregdetare	Gjatë muajit	12-13 Prill
Perimet gjethore	Mbjellja e duarve të perimeve gjethore,marule, spinaq,majdanoz, sipas zonave	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;26-27
	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella me perime gjethore	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Vjelja e prodhimit tëperimeve gjethore sipas duarve të mbjelljes	Gjatë muajit	3-4 ;7-8 ;13-14 ;16-18 ;24-25
Perimet rrënjore	Mbjellja e perimeve rrënjore, karrotave, rrepave dhe rrilkave sipas duarve.	Gjatë muajit	1-2 ;9-11 ;19-20 ;24-25 ;28-30
	Prashitje, Kultivime, plehrime suplementare dhe ujitja e bimëve	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Vjelja e prodhimit tëperimeve rrënjore sipas duarve të mbjelljes	Gjatë muajit	3-4 ;7-8 ;12-13 ;16-18 ;21-23 ;26-27
Perimet frutore	Shërbimet kulturore nëfarishtet e perimeve në zonën e ftohtë të vendit	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Shërbimet kulturore në farishtet e perimeve në zonën e ngrohtë të vendit dhe në serra për prodhimin e fidanave	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Mbjellja e perimeve frutore si Bizelja në zonën e ftohtë të vendit	1-10 Prill	5-6 ;14-15 ;22-25
	Shërbimet kulturore si prashitje, plehrime suplementare dhe ujitja e bimëve në fushë	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Vjelja prodhimit të perimeve frutore	Gjatë muajit	7-8 ;16-18 ;24-25
Perimet e tjera	Shërbimet kulturale në parcelat e mbjella në të gjitha zonat klimatike	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Vjelja e prodhimit të perimeve të stinës sipas duarve të mbjelljes	Gjatë muajit	7-8 ;16-18 ;24-25
Pemët frutore	Punimi i tokës rreth trungjeve të pemëve frutore dhe plehërimi i tyre	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Mbjellja e pemëve frutore në pemtoret e reja dhe kopshtet pranë shtëpive	Gjatë muajit	7-8 ;16-18 ;26-27
	Krasitja formuese dhe prodhuese e pemëve frutore farore dhe bërthamore	Gjatë muajit	1-2 ;14-15 ;24-25 ;28-30
	Trajtimet fitosanitare dimërore të pemëve frutore për luftimin e dëmtuesëve dhe sëmundjeve të tyre	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill
	Pastrimi i trungjeve dhe lyerja e tyre me gëlqere dhe sulfat hekuri.	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill
	Shartimi me tëçarë i pemëve frutore në zonën klimatike paramalore të vendit	Gjatë muajit	1-2 ;14-15 ;24-25 ;28-30
Vreshtaria	Trajtimet fitosanitare dimërore të hardhisë në vreshta dhe kopshte	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill
	Punimi i tokës midis reshtave të hardhisë dhe shpërndarja dhe përmbysja e plehrave organike	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Shartimi me tëçarë i hardhisë dhe pjergullave në zonën klimatike paramalore të vendit	Gjatë muajit	1-2 ;14-15 ;24-25 ;28-30
Agrumet	Punimet e tokës rreth trungjeve dhe plehrimi i bimëve	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Vjelja e prodhimit të agrumeve dhe shpërndarja e tij në destinacionet përkatëse	Gjatë muajit	3-4 ;12-13 ;21-23
	Trajtime kimike për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve të ndryshme.	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill
Ulliri	Trajtime kimike për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve të ndryshme.	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill
	Punimet e tokës rreth trungjeve të pemëve dhe plehërimi i tyre	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Vjelja e prodhimit të ullirit të varieteteve me pjekje të mesme dhe të vonë	Gjatë muajit	3-4 ;12-13 ;21-23
Kopshte	Kujdesi për bimët e mbjella gjatë vegjetacionit si punimi i tokës,ujitja dhe plehrimi i tyre	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Luftimi i dëmtuesve dhe sëmundjeve tek bimët e mbjella në kopshte	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill
	Vjelja e prodhimit të bimëve të stinës të mbjella në kopështe	Gjatë muajit	3-4 ;12-13 ;21-23
Bimët medicinale	Mbjellja e bimëve medicinale dhe aromatike të stinës	Gjatë muajit	5-6 ;14-15 ;22-25
	Shërbimet kulturore në parcelat e mbjella me bimë medicinale dhe aromatike	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Mbledhja dhe manipulimi i bimëve medicinale, aromatike dhe eterovajore të stinës	Gjatë muajit	3-4 ;7-8 ;12-13 ;16-18 ;24 ;25
Blegtori	Kujdesi për ushqimin dhe trajtimin e kafshëve sipas teknologjive të mbarështimit të tyre dhe dhënia rregullisht e kripës.	Gjatë muajit	
	Pastrimi dhe dezinfektimi i stallave dhe koteceve të shpendëve dhe nxjerrja e plehut prej tyre	Gjatë muajit	7-8 ;16-18 ;26-27
	Skartimi dhe therja e kafshëve të ndryshme sidomos të shpendëve	Gjatë muajit	21-25 Prill
	Luftimi i sëmundjeve të ndryshme në kafshët shtëpiake	Gjatë muajit	1-4 ;9-12 ;28-30
	Kastrimi i kafshëve të ndryshme shtëpiake	Gjatë muajit	3-6 Prill
	Vendosja e vezëve nën klloçkë ose inkubator për çelejn e zogjëve nëtë gjitha zonat klimatike.	Gjatë muajit	20-22 ; 30 Prill
Bletaria	Luftimi i sëmundjeve të ndryshme në zgjojtë e bletëve	Gjatë muajit	
Pylltaria	Prerjet e drurëve në pyjet e lartë për drutë e zjarrit dhe destinacione të tjera	Gjatë muajit	5-7 Prill
	Transporti i lëndës drusore të prerë në destinacionet përkatëse	Gjatë muajit	
	Pastrimi i pyjeve nga mbeturinat e prerjeve dhe	Gjatë muajit	19-20 Prill
	punimet për riparimin e rrugëve		
	Shërbimet kulturore ndaj fidanave në fidanishtet pyjore	Gjatë muajit	3-8 ;12-15 ;19-20 ; 26-27
	Mbjellja e fidanave të halorëve në zonat e ulta në zonat e ripyllëzimeve	Gjatë muajit	7-8 ;16-18 ;26-27
	Luftimi i procesionares së pishës	Gjatë muajit	7-8 ;16-20 Prill

Punimet që mund të kryhen në Kopshtari gjatë muajit prill 2024

Datat e Muajit	Punimet që duhet të kryhen
1 - 2	Mbjellje me farë dhe fidana: Mbillen bimët që japin prodhimet nën tokë, veçanërisht perimet dhe bimët rrënjore. Mbillen pemë, shkurre dhe bimë shumëvjeçare.
	Vjelje e prodhimit të të gjitha kulturave të stinës.
	Plehërime dhe tranpiantime të bimëve të ndryshme.
	Kositet bari në lëndina dhe krasiten bimët e ndryshme (për të reduktuar rritjen e tyre)
3 - 7	Pariudhë shterpë: Koha për të pushuar. Shmanget mbjellja e farës.
	Vjelje dhe konservimi i prodhimeve të stinës. Kryhen plehrime dhe tranpiantime të bimëve të ndryshme. Luftimi i barërave të këqija.
	Kositet bari në lëndina dhe krasiten bimët e ndryshme (për të reduktuar rritjen e tyre)
8	Koha për të pushuar, festuar dhe medituar
9 - 15	Mbjellje me farë dhe fidana: Mbillen bimët që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht perimet dhe bimët gjethore. Mbillen gjithashtu drithrat, erëzat dhe kungulloret.
	Kositet bari në lëndina (për të nxitur rritjen e tij)
	Kryhen shartime dhe krasiten bimët e ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
16 - 18	Mbjellje me farë dhe fidana: Mbillen bimët që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht perimet dhe bimët frutore. Mbillen gjithashtu drithrat dhe lulet.
	Kositet bari në lëndina (për të nxitur rritjen e tij)
	Kryhen shartime dhe krasiten bimët e ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
19	Mbjellje me farë dhe fidana: Mbillen bimët që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht perimet dhe bimët frutore. Mbillen gjithashtu drithrat dhe lulet.
	Kositet bari në lëndina (për të nxitur rritjen e tij)
	Kryhen shartime dhe krasiten bimët e ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
	Ditët e spërkatjes :Hëna është në opozitë me Saturnin.
20 - 22	Mbjellje me farë dhe fidana: Mbillen bimët që japin prodhimet mbi tokë, veçanërisht perimet dhe bimët frutore. Mbillen gjithashtu drithrat dhe lulet.
	Kositet bari në lëndina (për të nxitur rritjen e tij)
	Kryhen shartime dhe krasiten bimët e ndryshme (për të nxitur rritjen e tyre)
23	Koha për të pushuar, festuar dhe medituar.
	Mblidhen dhe manipulohen bimët mjekësore dhe aromatike
24 - 30	Mbjellje me farë dhe fidana: Mbillen bimët që japin prodhimet nën tokë, veçanërisht perimet dhe bimët rrënjore. Mbillen pemë, shkurre dhe bimë shumëvjeçare.
	Vjelje e prodhimit të të gjitha kulturave të stinës.
	Plehërime dhe tranpiantime të bimëve të ndryshme.
	Kositet bari në lëndina dhe krasiten bimët e ndryshme (për të reduktuar rritjen e tyre)-

sepse mund të ndjeni një farë plogështie.

Niveli i duhur i lagështisëbazohet në pikën e vesës, pasi ajo përcakton nëse djersa do të avullojë nga lëkura, duke ftohur kështu trupin. Pikat e poshtme të vesës ndihen më të thata dhe pikat më të larta të vesës ndihen më të lagësht. Ndryshe nga temperatura, e cila zakonisht ndryshon ndjeshëm midis natës dhe ditës, pika e vesës ka tendencë të ndryshojë më ngadalë, kështu që ndërsa temperatura mund të bjerë natën, një ditë me zagushi zakonisht pasohet nga një natë me zagushi.

Mundësia që një ditë e caktuar të jetë me zagushi në Tiranë do të jetë në thelb konstante gjatë muajit prill, duke mbetur rreth 1 % nga rreth 1 % gjatë gjithë kohës.

Për referencë, më 7 gusht, dita më me zagushi e vitit, ka kushte zagushie në 35% të rasteve, ndërsa në 17 dhjetor, dita me më pak zagushi e vitit, ka kushte zagushie në 0% të rasteve.

HumIndex është një tregues tjetër i rëndësishëm, i cili tregon shkallën e komoditetit ose shqetësimit të bazuar në kombinimin e temperaturës dhe lagështisë së ajrit.

Humindex relativ zakonisht varion nga 12 (pak ose aspak siklet) në 20 (pak ose aspak shqetësim) gjatë një prilli tipik. Pika e vesës është shpesh një nga matësit më të mirë se sa të rehatshme janë kushtet e motit për një udhëtar. Kur udhëtoni për në Tiranë, duhet të mbani mend se pika e poshtme e vesës ndjehet më e thatë dhe pika më e lartë e vesës ndihet më e lagësht. Në një prill tipik pikae vesës ndryshon nga 8 (pak e thatë për disa njerëz) në 12 (shumë komode).

Vlera e HumIndex për Tiranën gjatë muajit prill do të jetë 24, që do të thotë se mund të ndjeni pak ose aspak siklet

Era

Gjatë muajit prill, shpejtësia e erës do tëvariojë nga 5 km/h në 7 km/h. Kjo do të thotë se do të jetë një mot krejtësisht pa erë. Shpejtësia mesatare e erës do të jetë 5.8 km/orë. Shkalla Bofort: 1 - Ajri i lehtë. Era lëviz tymin e oxhakut. Gjethet dhe fletët e erës janë të palëvizshme. Shpejtësia mesatare e erës në orë në Tiranë do të zvogëlohet gradualisht gjatë muajit prill, duke u ulur nga 3.2 metra në sekondë në 2. 7 metra për sekondë gjatë muajit.

Për referencë, më 4 shkurt, ditën më me erë të vitit, shpejtësia mesatare ditore e erës është 3.7 metra në sekondë, ndërsa në 1 qershor, dita më e qetë e vitit, shpejtësia mesatare ditore e erës është 2.5 metra në sekondë.

Drejtimi i erës në Tiranë gjatë muajit prill do të jetë mbizotërues nga lindja nga 1 deri më 4 prill dhe nga 10 deri më 30 prill dhe nga jugu nga data 4 prill deri më 10 prill.

Periudha e vegjetacionit

Periudha e vegjetacionit shpreh një masë e akumulimit vjetor të nxehtësisë që përdoret për zhvillimin e bimëve dhe kafshëve, dhe përcaktohet si integral i ngrohtësisë mbi një temperaturë bazë, e cila shprehet me temperaturat aktive mbi 10° C dhe nën 30° C.

Periudha e vegjetacionit në Tiranë zakonisht zgjat 8. 1 muaj (249 ditë), nga rreth 16 mars deri më 19 nëntor, rrallë duke filluar para 19 shkurtit ose pas 10 prillit dhe rrallë duke përfunduar para 28 tetorit ose pas 14 dhjetorit. Ndërsa Sezoni i rritjes (Periudha e vegjetacionit) në Korçë (që përfaqëson zonën e ftohtë të vendit), zakonisht zgjat 6. 7 muaj (206 ditë), nga rreth 7 prilli deri më 30 tetor, rrallë duke filluar para 18 marsit ose pas 27 prillit dhe rrallë duke përfunduar para 10 tetorit ose pas 22 nëntorit.

Muaji prill në Tiranë ka më shumë gjasa sesa jo të jetë plotësisht brenda sezonit të rritjes, me mundësinë që një ditë e caktuar të jetë në sezonin e rritjes duke u rritur nga 81% në 99% gjatë muajit.

Gjatë muajit prill në Korçë, mundësia që një ditë e caktuar të jetë brenda sezonit të rritjes do të rritet me shpejtësi duke u rritur nga 37% në 94% gjatë muajit.

Akumulimi mesatar i temperaturave ditore të rritjes në Tiranë do të rritet gradualisht gjatë muajit prill duke u rritur me 116°C nga 97°C në214° C gjatë gjithë kohës. Ndërsa në Korçë mesatarja ditore e akumulimit të temperaturave aktive të rritjes do të rritet gradualisht, duke u rritur me 44 °C nga 16°C në 60°C gjatë muajit.

Presioni atmosferik

Gjatë muajit prill presioni atmosferik do të jetë në kufijtë 1011 hPa, ndërkohë që presioni më i përshtatshëm atmosferik për sistemin kardiovaskular të njeriut është 1016 hPa, pra në prill presioni atmosferik do të jetë në përgjithësi i ulët.

Shikueshmëria

Njerzit pa dyshim që dëshirojnë të shijojnë pamje dhe peizazhe të mrekullueshme. Në prill mund të pritet shikueshmëri e mirë, rreth 9.2 km largësi.

Energjia diellore

Këtu jepet energjia diellore me rreze të shkurtër që ndodh përditë. Rrezatimi me valë të shkurtra përfshin dritën e dukshme dhe rrezatimin ultravjollcë.

Mesatarja ditore e energjisë diellore me valë të shkurtra në Tiranë do të rritet gjatë muajit prill me 1. 2 Kwh, nga 4. 9 Kwh në 6 Kwh gjatë gjithë kohës.

Indeksi i rrezatimit Ultraviolet (UV)

Rrezet e diellit janë burimi kryesor i rrezeve UV. Edhe pse rrezet UV përbëjnë vetëm një pjesë shumë të vogël të rrezeve të diellit, ato janë shkaku kryesor i efekteve të dëmshme të diellit në lëkurë. Indeksi i rrezatimit UV përcaktohet në një shkallë prej 1 deri në 11+. Një vlerësim i Indeksit UV prej 3 deri në 5 përfaqëson një rrezik mesatar për shëndetin nga ekspozimi ndaj rrezatimit UV të diellit. Një numër më i madh do të thotë rrezik më i madh i ekspozimit ndaj rrezeve UV dhe një shans më të lartë të djegieve nga dielli dhe dëmtimit të lëkurës.

Indeksi i rrezatimit ultraviolet (UV), gjatë muajit prill do të jetë i ndryshueshëm sipas gjendjes së qiellit gjatë ditëve të muajit dhe do të lëvizë në kufijtë 1-8 në Tiranë (me mesatare ditore 4. 13) dhe në kufijtë 2-9 në Korçë (me mesatare ditore 3.6). (Shih pasqyrat më lart).

Punimet që mund të kryhen në kopshtari gjatë muajit prill 2024

Duke u bazuar në fazat e Hënës, mund të rekomandohen dhe punimet e ndryshme që mund të kryhen në kopshtari sipas muajve gjatë vitit.

Kalendari i ditëve më të mira të muajit prill 2024 për disa aktivitete të përditshme të fermerit

Jeta dhe veprimtaria e njerëzve duhet të zhvillohet në harmoni të plotë me natyrën dhe ky është çelësi me të cilin mund të zbulohen bukuritë e jetës. Në këtë drejtim është e rëndësishme të kuptojmë parimin e thjeshtë se rendi natyror i gjërave është një grumbull i proceseve ritmike të përsëritura që ndikojnë shëndetin tonë, forcën fizike dhe gjendjen shpirtërore. Mekanizmat që funksionojnë në natyrë ndikojnë në qenien njerëzore, e cila është pjesë përbërëse e botës që na rrethon. Për të kuptuar më mirë realitetin rreth nesh dhe për të përshtatur ritmin e punës dhe të jetës sonë, duhet të kemi njohuri të mjaftueshme për këto fenomene, të cilat kanë ndikimin më të madh në këto procese. Hëna ndikon jo vetëm në rritjen dhe zhvillimin e bimëve por dhe në veprimtarinë jetësore dhe të përditshme të qenjeve të gjalla. Sipas traditës mendohet se kur Hëna është në fazën e duhur dhe vendin e duhur në zodiak, besohet gjërësisht se aktivitetet do të jenë më të frytshme apo të çojnë në rezultate të mira. Periudha në mes të hënës së re dhe të plotë (çereku i parë dhe i dytë i hënës), konsiderohet si koha më e mirë për të kryer detyrat që kanë lidhje me forcën, pjellorinë dhe rritjen. Periudha mes Hënës së plotë dhe hënës së re (çereku i tretë dhe i katërt i hënës), është koha më e mira për korrjet, rritjen e ngadalësuar, etj. Merret në konsideratë edhe për marrëdhënien që ka Hëna me 12 shënjat sunduese të zodiakut. Kështu në bazë të kombinimeve dhe marrëdhënieve të Hënës me trupat qiellorë që shprehen në shënjat zodiakale, përcaktohet në një farë mase ndikimi dhe rezultati i këtyre veprimtarive.

Kalendari Hënor i të ushqyerit të njerzve për muajin prill 2024

Mendohet se hëna ka ndikim në të ushqyerit e njeriut. Dieta bazohet në idenë se hëna ndikon mbi ujin në trupin tonë, ashtu siç ndikon në baticat në oqean. Pra, kjo fuqi mund të shfrytëzohet për të ndihmuar dikë të humbasë peshë. Duke qënë se tërheqja e hënës është më e madhe gjatë hënës së plotë dhe asaj të re, një dietë e lëngshme gjatë këtyre ditëve do të ndihmojë në humbjen e peshës.

Hëna e plotë gjithashtu mund të na prishë oreksin. Gjatë gjumit të thellë, ne prodhojmë më shumë një hormon të quajtur leptin, i cili na ndihmon të ndihemi të ngopur dhe të kënaqur. Ndërkohë, grelina, e cila ka efekt të kundërt, nxitës të urisë, zbret. Një arsye tjetër pse mund të ndihemi më të uritur është fakti se ne prodhojmë më pak leptinë kur ka një hënë të plotë.

Në Indi besohet se ngrënia gjatë eklipsit hënor është e dëmshme për shëndetin, dhe kjo është thjesht sepse eklipsi çon në emetimin e rrezeve të forta ultravjollcë, të cilat ndikojnë në ushqimin e gatuar, i cili përgatitet me ujë, i cili tërheq më tej emetimet, gjë që e kthen ushqimin e gatuar në helm.

Në këtë pjesë jepen rekomandime për ushqimin e përditshëm të njerzve, duke patur parasysh drejtimet kryesore të ushqimit ditor të njeriut. Kjo bëhet duke u bazuar dhe në fazat e Hënës dhe marrëdhënieve të tyre me shënjat e Zodiakut.

(Vijon në faqen 15)

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 14)

Kalendari bujqësor, muaji prill 2024

Kalendari i ditëve më të mira të muajit prill 2024 për disa aktivitete të përditëshme të fermerit

Data	Punët dhe aktivitetet që mund të kryhen
1	Hapje themelesh dhe derdhje betoni.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Kryhen trajnime të shkurtra.
2	Hapje themelesh dhe derdhje betoni.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Kryhen trajnime të shkurtra.
3	Kastrimi i kafshëve.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve për të mos mbetur asnjë njollë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Kryhen trajnime të shkurtra. Organizohet një festë ose party. Hapen gropa me makineri për mbjelljen e bimëve të ndryshme. Larja e dyshemeve prej druri. Lyerje me gëlqere dhe ngjyra.
4	Kastrimi i kafshëve.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve për të mos mbetur asnjë njollë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Organizohet një festë ose party.Hapen gropa me makineri për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Larja e dyshemeve prej druri.Lyerje me gëlqere dhe ngjyra.
5	Konservimi në kuti e kavanoza i perimeve dhe frutave. Përgatitja e reçelit dhe brevedesë.Përgatitja e lakrës turshi.Prerja e flokëve për të frenuar rritjen e tyre.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Njollat problematike lahen shumë më lehtë – mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Lavanderia e bërë në këto ditë është shumë më e pastër. Spërkatje me ujëdhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo. Për peshkim.
6	Konservimi në kuti e kavanoza i perimeve dhe frutave. Përgatitja e reçelit dhe brevedesë. Përgatitja e lakrës turshi.Prerja e flokëve për të frenuar rritjen e tyre.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Njollat problematike lahen shumë më lehtë – mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Lavanderia e bërë në këto ditë është shumë më e pastër.Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo.
7	Fillimi i dietës për të rënë nga pesha. Lihet pirja e duhanit. Zvjerdhja e fëmijëve dhe të të vegjëlve të kafshëve.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Lavanderi dhe pastrim kimik. Gjatë kësaj kohe, keni nevojë për më pak detergjent dhe produkte pastrimi.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve për të mos mbetur asnjë njollë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Kryhen prishje dhe shkatërrime.
8	Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme. Priten drutë e zjarrit.
9	Prerja e flokëve për të nxitur rritjen e tyre. Ngjyrosja e flokëve.Fillimi i projekteve të punimit me dorë.Blihet një shtëpi. Blihen rroba dhe veshje të ndryshme.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme. Reklamohen prodhimet për shitje.Priten drutë e zjarrit.Lyerje me gëlqere dhe ngjyra. Lyerje me dyllë e parketit dhe dyshemesë prej druri.
10	Prerja e flokëve për të nxitur rritjen e tyre.Ngjyrosja e flokëve. Blihet një shtëpi. Blihen rroba dhe veshje të ndryshme. Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme. Reklamohen prodhimet për shitje. Priten drutë e zjarrit. Lyerje me gëlqere dhe ngjyra. Lyerje me dyllë e parketit dhe dyshemesë prej druri.
11	Fillimi i dietës për të shtuar nëpeshë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Për të shkruar dhe lexuar. Udhëtime për shëtitje dhe për qejf. Organizohet një festë ose një party.
12	Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Për të shkruar dhe lexuar. Udhëtime për shëtitje dhe për qejf.Organizohet një festë ose një party.
13	Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Lyerje me dyllë e parketit dhe dyshemesë prej druri. Për peshkim.
14	Për të gatuar.Prerje dhe transport trupash. Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Lyerje me dyllë e parketit dhe dyshemesë prej druri. Për peshkim.
15	Për të gatuar. Prerje dhe transport trupash. Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Udhëtime për shëtitje dhe për qejf.Organizohet një festë ose një party.Lyerje me gëlqere dhe ngjyra.Takim me miqtë.
16	Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Udhëtime për shëtitje dhe për qejf.Organizohet një festë ose një party.Lyerje me gëlqere dhe ngjyra. Takim me miqtë.
17	Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.Priten drutë e zjarrit.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Udhëtime për shëtitje dhe për qejf.Organizohet një festë ose një party.Lyerje me gëlqere dhe ngjyra.Takim me miqtë.
18	Tregohet kujdes për dhëmbët. Në përgjithësi është një kohë e mirë për kryerjen e shumicës së punëve të lidhura me kopshtin që lidhen me mbjelljen e farës, tranpiantimin dhe mbjelljen.Hapen gropa për mbjelljen e bimëve të ndryshme.Lyerje me dyllë e parketit dhe dyshemesë prej druri.
19	Tregohet kujdes për dhëmbët. Në përgjithësi është një kohë e mirë për kryerjen e shumicës së punëve të lidhura me kopshtin që lidhen me mbjelljen e farës, tranpiantimin dhe mbjelljen.
20	Në përgjithësi është një kohë e mirë për kryerjen e shumicës së punëve të lidhura me kopshtin që lidhen me mbjelljen e farës, tranpiantimin dhe mbjelljen.
21	Fillimi i dietës për të shtuar në peshë. Kryhen martesa.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.
22	Kryhen martesa.Përfundimi i projekteve të punimit me dorë. Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.
23	Përgatitja e pijeve alkoolike dhe ciderit.Therja e kafshëve dhe shpendëve.Ndërzimi i kafshëve të ndryshme.Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo. Koha më e favorshme për të plehëruar bimët me plehra kimike dhe natyrore.
24	Përgatitja e pijeve alkoolike dhe ciderit.Therja e kafshëve dhe shpendëve.Ndërzimi i kafshëve të ndryshme. Njollat problematike lahen shumë më lehtë – mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Lavanderia e bërë në këto ditë është shumë më e pastër.Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo.
25	Njollat problematike lahen shumë më lehtë – mund të përdorni një sasi më të vogël të heqësve të njollave. Lavanderia e bërë në këto ditë është shumë më e pastër.Spërkatje me ujë dhe ujitje - kjo përfshin veçanërisht bimët shtëpiake në vazo.
26	Shkohet për kamping. Tharja e frutave, perimeve dhe mishit. Prerja dhe drejtimi i flokëve. Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve për të mos mbetur asnjë njollë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.
27	Shkohet për kamping. Tharja e frutave, perimeve dhe mishit. Prerja dhe drejtimi i flokëve.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve për të mos mbetur asnjë njollë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.
28	Fillimi i dietës për të rënë nga pesha. Lihet pirja e duhanit. Zvjerdhja e fëmijëve dhe të të vegjëlve të kafshëve.Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.
29	Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.
30	Koha më e mirë për të gjitha punët që lidhen me lyerjen, Ilustrimin dhe riparimet e vogla.Koha më e favorshme për pastrimin e dritareve për të mos mbetur asnjë njollë.Koha e përshtatëshme për ajrim. Gjithashtu është më e lehtë të fshihet pluhuri pa ujë.

Kalendari hënor i të ushqyerit të njerëzve për muajin prill 2024

Dt.	Përshkrimi i të ushqyerit gjatë ditës
1	Lejohet çdo ushqim. Hani shumë sot. Përgatitni enët e kuzhinës tradicionale indiane si laddu, khir. Ushqimi me perime është i favorshëm. Agjërimi nuk rekomandohet.Gjatë këtyre ditëve kripa ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon pozitivisht në gjak. Është më mirë të shmangni shumë sallo, proshutë, harengë, djathë të shkrirë etj.Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
2	Ushqimi i tepërt është i rrezikshëm këtë ditë. Qumështi i fermentuar dhe produktet e qumështit janë të favorshme. Menuja më e mirë është byreku me qumësht dhe krem me arra. Shmangni mishin, kafenë dhe alkoolin. Ngrënia e tepërt mund të çojë në probleme me traktin tretës. Merrni më pak ujë. Agjërimi lejohet.Gjatë këtyre ditëve kripa ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon pozitivisht në gjak. Është më mirë të shmangni shumë sallo, proshutë, harengë, djathë të shkrirë etj. Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
3	Këtë ditë ushqimi duhet të jetë i larmishëm dhe ushqyes. Qumështi i fermentuar dhe produktet e qumështit janë të favorshme. Lejohet pak verë e thatë. Agjërimi nuk rekomandohet.Gjatë këtyre ditëve yndyra ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme mbi gjëndrat.Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
4	Një ditë e mirë për pastrim. Këshillohet agjërimi. Mos pini shumë. Shmangni ushqimet e forta. Kërpudhat dhe pjepri nuk rekomandohen. Merrni produkte të qumështit, veçanërisht gjizë, por jo shumë. Byrekët me krem janë të favorshme.Gjatë këtyre ditëve yndyra ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme mbi gjëndrat. Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
5	Kjo ditë është energjikisht e ndërlikuar. Është e favorshme për të marrë ushqim delikat perimesh. Shmangni fasulet. Shmangni marrjen e drithërave dhe vajrave bimore. Hani një darkë me sallatë me hikërr dhe perime. Në mbrëmje pini qumësht. Përdorni gjalpë të shkrirë. Mos merrni perime të rrumbullakëta. Patatet, peshku dhe barishtet lejohen. Agjërimi lejohet.Gjatë këtyre ditëve karbohidratet kanë cilësinë e tyre më të mirë, që ndikojnë në mënyrë të favorshme në sistemin nervor. Buka dhe pjekja janë të favorshme.Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
6	Merrni çdo ushqim që ju pëlqen, por mos e teproni, kryesisht mish. Përdorni erëza për të përgatitur ushqimin me yndyrë. Preferohet të përdoret kardamom, shafran i Indisë, hudhër, piper. Shmangni patatet dhe agrumet. Byreku me krem është favorshëm. Nëse është e nevojshme filloni të agjëroni. Mos pini shumë.Gjatë këtyre ditëve karbohidratet kanë cilësinë e tyre më të mirë, që ndikojnë në mënyrë të favorshme në sistemin nervor. Buka dhe pjekja janë të favorshme. Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
7	Përdorni jeshillëqe me çdo ushqim të fortë që merrni sot. Arrat janë të favorshme. Mos harroni të pini lëngje, të hani fruta dhe perime. Këshillohet agjërimi i thatë. Shmangni farat, drithërat dhe ushqimin shtazor. Gjatë këtyre ditëve albumina ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme në organet shqisore dhe psikikë. Frutat dhe albuminat treten mirë.Hëna në rënie çliron të gjitha skorjet, lahet, relakson, bën thirrje për aktivitet dhe prodhimin e energjisë. Ju mund të hani më shumë gjatë kësaj kohe pa shtuar peshë.
8	Merrni vetëm ushqim vegjetarian këtë ditë. Drithërat dhe farat janë të favorshme. Prodhimet e qumështit mund të kenë një efekt të favorshëm. Përgatisni byrekë të bërë në shtëpi, petulla etj.Rekomandohet një dietë vegjetariane. Shmangni ushqimet e nxehta, pikante, të majme. Çaji i fortë, kafeja ose alkooli nuk rekomandohet.Gjatë këtyre ditëve albumina ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme në organet shqisore dhe psikikë. Frutat dhe albuminat treten mirë.Organizmi mirëpret pastrimin dhe çlirimin nga procedurat e skorjes. Prandaj është e dobishme të filloni agjërimin njëditor ose të keni një ditë pushimi.
9	Këto ditë mund të bëni një listë të ushqimeve të përshtatshme. Shikoni reagimin për çdo ushqim që merrni. Nëse ju pëlqen një ushqim i caktuar - ju përshtatet, përndryshe mos e merrni. Në përgjithësi, preferoni ushqime delikate. Lejohet agjërimi i thatë. Shmangni mishin dhe alkoolin.Gjatë këtyre ditëve kripa ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon pozitivisht në gjak. Është më mirë të shmangni shumë sallo, proshutë, harengë, djathë të shkrirë etj.Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon Energjinë dhe Forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.
10	Lejohet ushqimi pikant dhe mishi. Mund të përdorni erëza si xhenxhefil, spec djegës, hudhër, mustardë, etj.Gjatë këtyre ditëve kripa ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon pozitivisht në gjak. Është më mirë të shmangni shumë sallo, proshutë, harengë, djathë të shkrirë etj. Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon energjinë dhe forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.
11	Preferohen ushqime delikate dhe të konsiderueshme si ragu me perime, sallata, perime të ziera. Çaji bimor qetësues mund të sjellë një efekt të favorshëm. Përdorni melissa, kamomil dhe nenexhik. Bëni një brumë buke për byrekët e bukës dhe kremit.Gjatë këtyre ditëve yndyra ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme mbi gjëndrat.Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon energjinë dhe forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.
12	Kujdes veçanërisht me ushqimin sepse kjo ditë simbolizon fillimin e tretjes dhe transformimit të ushqimit që merrni. Kjo është e vetmja ditë kur ushqimi digjet dhe shndërrohet plotësisht në inde. Ndiqni instinktin tuaj kur zgjidhni ushqimin. Mos e teproni, jini të kënaqur. Qumështi dhe gjiza janë ushqimi më i mirë i kësaj dite. Preferohen frutat dhe mjalti. Mos agjëroni, shmangni mishin, arrat, lakrën e fermentuar, miellin, drithërat, farat, ushqimin e papërpunuar dhe alkoolin.Gjatë këtyre ditëve yndyra ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme mbi gjëndrat. Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon energjinë dhe forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.
13	Këtë ditë elementët e ujit janë aktivë, kryesisht kujdesuni për veshkat tuaja. Birra, shumë ujë, qumësht ose produkte të qumështit mund të jenë të dëmshme. Shmangni çdo procedurë pastrimi.Gjatë këtyre ditëve yndyra ka cilësinë e saj më të mirë, që ndikon në mënyrë të favorshme mbi gjëndrat. Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon energjinë dhe forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.
14	Produktet kryesore për të shmangur këtë ditë janë mishi i shpendëve, veçanërisht mishi i pulës dhe vezët. Hani më shumë fruta – mollë, hurma, qershi, kajsi. Pini verë dhe çaj bimor (çaj i zi nuk rekomandohet).Gjatë këtyre ditëve karbohidratet kanë cilësinë e tyre më të mirë, që ndikojnë në mënyrë të favorshme në sistemin nervor. Buka dhe pjekja janë të favorshme.Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon energjinë dhe forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.
15	Këtë ditë mund të agjëroni ose të mbani një dietë vegjetariane. Nëse nuk jeni vegjetarian, hani ushqime delikate, drithëra dhe peshk. Shmangni nikotinën dhe alkoolin.Gjatë këtyre ditëve karbohidratet kanë cilësinë e tyre më të mirë, që ndikojnë në mënyrë të favorshme në sistemin nervor. Buka dhe pjekja janë të favorshme. Hëna në rritje ushqen dhe grumbullon energjinë dhe forcat, organizon, bën thirrje për pushim dhe kujdes për veten. Merrni ushqime të larmishme, të freskëta dhe të shëndetshme. Shmangni ngrënien e tepërt, përndryshe, çdo ushqim i tepërt mund të çojë në shtimin e peshës.

Kredi Agrobiznes

A mund të blej makineri dhe pajisje të reja bujqësore?

SIGURISHT, BËHET!

CREDINS bank

www.bankacredins.com
Tel.: +355 4 53 53 000